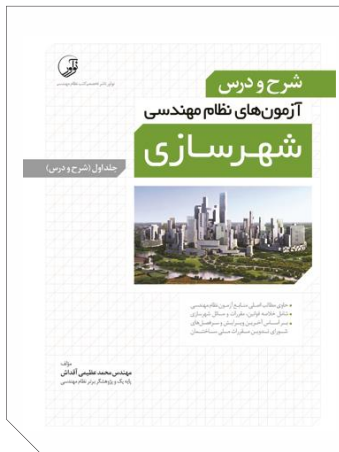

شرح و درس آزمون‌های نظام مهندسی شهرسازی

کتاب اول

حاوی مطالب اصلی منابع آزمون نظام مهندسی
شامل: قوانین، مقررات و مسائل شهرسازی
و مقررات ملی ساختمان
براساس آخرین ویرایش

مؤلف: مهندس محمد عظیمی آقداش
پایه یک و پژوهشگر نظام مهندسی

سرشناسه:
عنوان قراردادی:
عنوان و نام پدیدآور:
مشخصات نشر:
مشخصات ظاهری:
شابک:
وضعیت فهرست نویسی:
یادداشت:
موضوع:
موضوع:
موضوع:
موضوع:
موضوع:
موضوع:
رده بندی کنگره:
رده بندی دیویی:
شماره کتابشناسی ملی:

عظیمی آقداش، محمد، ۱۳۵۰ -
ایران. قوانین و احکام *Iran. Laws, etc*.
شرح و درس آزمون‌های نظام مهندسی شهرسازی/مؤلف محمد عظیمی آقداش.
تهران: نوآور.
۵۳۴ ص.
۹۷۸-۶۰۰-۱۶۸-۳۰۸-۴
فیفا
کتابنامه: ص ۵۳۱.
ساختمان‌سازی -- قوانین و مقررات -- ایران
Building laws -- Iran
ساختمان‌سازی -- قوانین و مقررات -- ایران -- آزمون‌ها و تمرین‌ها
-- Iran -- Examinations, questions, etc. Building laws
دانشگاه‌ها و مدارس عالی -- ایران -- آزمون‌ها
Universities and colleges --Iran -- Examinations
۱۳۹۵ ش ۴/ع ۲/ک MH۳۴
۵۵۰۷۸۶۹/۳۴۳
۴۲۲۸۷۲۴

شرح و درس آزمون‌های نظام مهندسی شهرسازی (کتاب اول)

مؤلف: مهندس محمد عظیمی آقداش

ناشر: نوآور

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۶۸-۳۰۸-۴

نشر نوآور

مرکز پخش:

نوآور، تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، خیابان شهدای
ژاندارمری نرسیده به خیابان دانشگاه ساختمان ایرانیان، پلاک ۵۸، طبقه
اول، واحد ۳ تلفن: ۹۲ - ۰۲۱۶۶۴۸۴۱۹۱ www.noavarpub.com

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب مطابق با قانون حقوق مؤلفان و
مصنفان مصوب سال ۱۳۴۸ برای ناشر محفوظ و منحصراً متعلق به نشر
نوآور می‌باشد. لذا هرگونه استفاده از کل یا قسمتی از این کتاب (از
قبیل هر نوع چاپ، فتوکپی، اسکن، عکس برداری، نشر الکترونیکی، هر
نوع انتشار به صورت اینترنتی، سی‌دی، دی‌وی‌دی، فیلم فایل صوتی یا
تصویری و غیره) بدون اجازه کتبی از نشر نوآور ممنوع بوده و شرعاً
حرام است و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

لطفاً جهت دریافت الحاقات و اصلاحات احتمالی این کتاب به سایت انتشارات نوآور مراجعه فرمایید.

www.noavarpub.com

<https://telegram.me/noavarpub>

<https://www.instagram.com/noavarpub/>

نشر نوآور ضمن قدردانی و ارج نهادن به اعتماد شما به کتاب‌های این انتشارات، به استحضارتان می‌رساند که همکاران این انتشارات، اعم از مؤلفان و مترجمان و کارگروه‌های مختلف آماده‌سازی و نشر کتاب، تمامی سعی و همت خود را برای ارائه کتابی درخور و شایسته شما فرهیخته گرامی به کار بسته‌اند و تلاش کرده‌اند که اثری را ارائه نمایند که از حداقل‌های استاندارد یک کتاب خوب، هم از نظر محتوایی و غنای علمی و فرهنگی و هم از نظر کیفیت شکلی و ساختاری آن، برخوردار باشد.

با این وجود، علی‌رغم تمامی تلاش‌های این انتشارات برای ارائه اثری با کمترین اشکال، باز هم احتمال بروز ایراد و اشکال در کار وجود دارد و هیچ اثری را نمی‌توان الزاماً مبرا از نقص و اشکال دانست. از سوی دیگر، این انتشارات بنابه تعهدات حرفه‌ای و اخلاقی خود و نیز بنابه اعتقاد راسخ به حقوق مسلم خوانندگان گرامی، سعی دارد از هر طریق ممکن، به‌ویژه از طریق فراخوان به خوانندگان گرامی، از هرگونه اشکال احتمالی کتاب‌های منتشره خود آگاه شده و آن‌ها را در چاپ‌ها و ویرایش‌های بعدی آن‌ها رفع نماید.

لذا در این راستا، از شما فرهیخته گرامی تقاضا داریم در صورتی که حین مطالعه کتاب با اشکالات، نواقص و یا ایرادهای شکلی یا محتوایی در آن برخورد نمودید، اگر اصلاحات را بر روی خود کتاب انجام داده‌اید پس از اتمام مطالعه، کتاب و ویرایش‌شده خود را با هزینه انتشارات نوآور، پس از هماهنگی با انتشارات، ارسال نمایید، و نیز چنانچه اصلاحات خود را بر روی برگه جداگانه‌ای یادداشت نموده‌اید، لطف کرده عکس یا اسکن برگه مزبور را با ذکر نام و شماره تلفن تماس خود به ایمیل انتشارات نوآور ارسال نمایید، تا این موارد بررسی شده و در چاپ‌ها و ویرایش‌های بعدی کتاب اعمال و اصلاح گردد و باعث ارتقا و هرچه پربارتر شدن محتوایی کتاب و ارتقاء سطح کیفی، شکلی و ساختاری آن گردد.

نشر نوآور، ضمن ابراز امتنان از این عمل متعهدانه و مسئولانه شما خواننده فرهیخته و گرانقدر، به‌منظور تقدیر و تشکر از این همدلی و همکاری علمی و فرهنگی، در صورتی که اصلاحات درست و بجا باشند، متناسب با میزان اصلاحات، به رسم ادب و تشکر و قدرشناسی، نسخه دیگری از همان کتاب و یا چاپ اصلاح‌شده آن و نیز از سایر کتب منتشره خود را به‌عنوان هدیه، به انتخاب خودتان، برایتان ارسال می‌نماید، و در صورتی که اصلاحات تأثیرگذار باشند در مقدمه چاپ بعدی کتاب نیز از زحمات شما تقدیر می‌شود.

همچنین نشر نوآور و پدیدآورندگان کتاب، از پیشنهادها، نظرات، انتقادات و راه‌کارهای شما عزیزان در راستای هرگونه بهبود کتاب، و هرچه بهتر شدن سطح کیفی و علمی آن صمیمانه و مشتاقانه استقبال می‌نمایند.

نشر نوآور

تلفن: ۰۲۱۶۶۴۸۴۱۹۱-۲

www.noavarpub.com
info@noavarpub.com

فهرست مطالب

۲۶..... سکونت.....	۱۸..... مقدمه.....
۲۶..... سواد شهر.....	بخش اول / تعاریف و مفاهیم شهرسازی..... ۱۹
۲۶..... سیاست نوسازی شهری.....	۲۰..... احیا.....
۲۶..... سیستم‌های شهری.....	۲۰..... اراضی بایر شهری.....
۲۷..... سیلوئت(دورنما).....	۲۰..... اراضی دایر.....
۲۷..... سیما و منظر شهری.....	۲۰..... اراضی متروکه.....
۲۷..... سیمای بام (Roof Scape).....	۲۰..... اراضی مخروبه.....
۲۷..... شبکه حمل و نقل عمومی.....	۲۰..... اراضی مستحدث.....
۲۷..... شهر.....	۲۰..... اراضی مسکونی.....
۲۸..... شهر جدید.....	۲۰..... اراضی مفروزی.....
۲۸..... شهر سالم.....	۲۰..... اراضی موات.....
۲۸..... شهر سبز.....	۲۱..... ارسن.....
۲۸..... شهر سوخته.....	۲۱..... افزاز.....
۲۸..... شهرداری.....	۲۱..... اوقات فراغت.....
۲۸..... شهرسازی.....	۲۱..... ایوان.....
۲۹..... شهرک.....	۲۱..... آرم‌سازی ترافیک.....
۲۹..... صد دروازه یا اتومبیلوس.....	۲۱..... آستانه خدماتی و جمعیتی.....
۲۹..... ضریب سطح اشغال.....	۲۱..... آماده‌سازی زمین.....
۲۹..... صنایع.....	۲۱..... باززنده‌سازی.....
۲۹..... طراحی شهری.....	۲۲..... بازسازی.....
۲۹..... طراحی صنعتی.....	۲۲..... بازیافت زمین شهری.....
۳۰..... طراحی منظر خیابانی.....	۲۲..... بالکن.....
۳۰..... طرح‌ریزی شهری.....	۲۲..... برزن.....
۳۰..... طرح مقدماتی تفکیک زمین.....	۲۲..... برنامه‌ریزی شهری.....
۳۰..... فتوگرامتری.....	۲۲..... بلوک شهری.....
۳۰..... کاربری زمین.....	۲۳..... پنج.....
۳۱..... کاربری‌های شناور.....	۲۳..... پلاک ثبتی.....
۳۱..... کاداستر.....	۲۳..... پهنه ترددی.....
۳۱..... الگو.....	۲۳..... تراس.....
۳۱..... متروپلیس.....	۲۳..... تراکم.....
۳۱..... مجموعه شهری.....	۲۳..... تراکم مسکونی.....
۳۱..... محدوده خدمات شهری.....	۲۳..... تضاد و دوگانگی.....
۳۲..... محدوده شهر.....	۲۳..... تعادل.....
۳۲..... محدوده قانونی شهر.....	۲۴..... تفریح.....
۳۲..... محله.....	۲۴..... تفکیک.....
۳۲..... مدیریت شهری.....	۲۴..... تمرکز دایی.....
۳۲..... منطقه‌بندی.....	۲۴..... توپوگرافی.....
۳۲..... مورفولوژی شهری.....	۲۴..... توپولوژی.....
۳۲..... ناحیه.....	۲۴..... توسعه مادر شهر منطقه‌ای.....
۳۳..... ناحیه هنری.....	۲۴..... توسعه میان‌افزار.....
۳۳..... نسبت راندگی.....	۲۴..... چغازنبیل (دور- اوتناش).....
۳۳..... نوسازی شهری.....	۲۵..... حریم.....
۳۳..... واحد شهری.....	۲۵..... حقوق شهری.....
۳۳..... وحدت- کثرت.....	۲۵..... حوزه استحفاظی.....
۳۳..... یوتوپیا.....	۲۵..... حومه شهر.....
بخش دوم / طرح‌های توسعه شهری..... ۳۴	۲۵..... خستر.....
قسمت اول - انواع طرح‌های شهرسازی..... ۳۵	۲۵..... خط آسمان (Sky line).....
۳۵..... طرح جامع سرزمین.....	۲۵..... دموکراسی شهری.....
۳۵..... طرح آمایش سرزمین.....	۲۵..... ریخت‌شناسی شهری.....
۳۶..... طرح کالبدی (ملی و منطقه‌ای).....	۲۵..... سازواری زمین.....
۳۷..... طرح‌ریزی کالبدی.....	۲۶..... سامانه‌های راهیابی.....
۳۷..... مطالعات ناحیه شهری.....	۲۶..... سرانه‌های شهری.....

۵۴	شهرگرایی معاصر.....
۵۴	طرح ساختاری پایه.....
۵۵	هم‌آوری.....
۵۵	استراتژی فضایی.....
۵۵	تقسیمات اقلیمی.....
۵۵	تقسیمات اقلیمی ایران.....
۵۶	تقسیمات اقلیمی اردبیل.....
۵۶	جزیره حرارتی شهری.....
۵۶	پدیده وارونگی هوا یا اینورژن.....
۵۷	پهنه‌های قهوه‌ای.....
۵۷	فرونشست‌ها.....
۵۸	گودبرداری‌های عمیق در مناطق شهری.....
۵۸	قسمت سوم - طرح راهبردی ساختاری توسعه و عمران (طرح جامع تهران).
۵۹	طرح راهبردی ساختاری تهران.....
۵۹	چشم‌انداز توسعه شهر.....
۵۹	راهبردهای توسعه شهر.....
۵۹	ساماندهی و صیانت از محدوده و جلوگیری از هرگونه گسترش شهر.....
۶۰	ساماندهی و صیانت از حریم پایتخت (تهران).....
۶۰	ارتقاء نقش و جایگاه شهر تهران در سطوح فراملی، ملی و منطقه‌ای.....
۶۰	توسعه اجتماعی و ساماندهی اسکان جمعیت.....
۶۱	توسعه اقتصادی و رونق فعالیت شهر تهران.....
۶۱	بهبود وضعیت شبکه‌های ارتباطی و نظام حمل و نقل و ترافیک.....
۶۲	حفاظت از محیط زیست.....
۶۲	ایمن‌سازی در برابر سوانح طبیعی (زلزله، سیل و...).....
۶۲	بهبود سیستم مدیریت بحران و ارتقاء کیفیت دفاع غیرعامل شهر تهران.....
۶۲	تأمین آب مورد نیاز و توسعه و تجهیز تأسیسات آب و فاضلاب تهران و ساماندهی حریم و بستر رودخانه‌ها.....
۶۳	بهبود و ارتقاء وضعیت و ساماندهی کالبدی شهر تهران (سازمان فضایی شهر).....
۶۳	ارتقاء کیفیت کارایی محیط شهری با پهنه‌بندی نحوه استفاده از اراضی و ساماندهی ساخت و ساز.....
۶۳	احیاء و حفاظت فعال از میراث طبیعی، تاریخی و فرهنگی شهر تهران.....
۶۳	ساماندهی و ارتقاء هویت سیما و منظر شهری تهران در جهت احیاء معماری و شهرسازی ایرانی - اسلامی.....
۶۴	توسعه فضاهای سبز، عمومی، تفرجگاهی و گردشگری.....
۶۴	تأمین نیازها و ساماندهی خدمات شهری تهران.....
۶۴	بهسازی، نوسازی و بازسازی بافت‌های فرسوده شهر تهران.....
۶۵	محدوده شهر.....
۶۵	حریم.....
۶۵	سازمان فضائی و پهنه‌بندی شهر.....
۶۷	ضوابط و مقررات ساخت و ساز و نحوه استفاده از اراضی.....
۷۰	برنامه‌ها و طرح‌های موضعی و موضوعی شهری تهران.....
۷۱	شرایط تحقق‌پذیری طرح.....
۷۴	ساز و کارهای اجرایی.....
۷۵	قسمت چهارم - هویت شهری.
۷۵	مؤلفه‌های هویتی.....
۷۵	هویت مکانی.....
۷۵	هویت شهر.....
۷۵	تحولات و دگرگونی‌های شهر تهران.....
۷۶	محلات قدیمی و خیابان‌های تهران.....
۷۷	تاریخچه احداث برج میلاد.....
۷۸	بخش سوم / قوانین و مقررات.
۷۹	قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران.....
۸۱	قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری.....

۳۷	طرح توسعه و عمران (جامع) ناحیه‌ای.....
۳۷	طرح توسعه و عمران شهر و حوزه نفوذ.....
۳۸	محتوای طرح‌های توسعه و عمران.....
۳۹	طرح‌های منطقه شهری.....
۳۹	طرح جامع شهرستان.....
۴۰	طرح مجموعه شهری.....
۴۰	طرح جامع شهر.....
۴۰	طرح تفصیلی.....
۴۰	طرح آماده‌سازی زمین.....
۴۱	طرح‌های سیال شهری.....
۴۱	طرح موضوعی.....
۴۲	طرح موضعی.....
۴۲	طرح هادی شهری.....
۴۲	طرح شهرهای جدید.....
۴۲	طرح شهرک‌ها.....
۴۲	طرح شهرک‌های مسکونی.....
۴۳	طرح‌های جزئیات شهرسازی.....
۴۴	طرح‌های ویژه.....
۴۴	طرح‌های روان‌بخشی.....
۴۴	طرح‌های بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده.....
۴۴	طرح‌های مرمت و احیاء.....
۴۴	طرح‌های محور در حوزه حمل و نقل.....
۴۴	طرح‌های تسهیلات محله‌ای.....
۴۵	طرح‌های مناطق حساس و بحرانی.....
۴۵	طرح‌های پیش‌گیری از مخاطرات طبیعی.....
۴۵	پروژه‌های نمایشی (دمونستراسیون).....
۴۵	طرح هادی روستا.....
۴۵	طرح ساماندهی فضا و سکونتگاه‌های روستایی.....
۴۶	طرح‌های جامع در برنامه‌های عمرانی.....
۴۶	پیشینه طرح جامع در ایران.....
۴۶	پیوست‌های قرارداد تپ ۱۲.....
۴۷	بررسی و تصویب طرح‌های هادی شهری.....
۴۷	تصویب طرح‌های جامع شهرهای با جمعیت کمتر از ۱۰۰۰۰۰ نفر.....
۴۷	تشخیص معایرت اساسی طرح‌های تفصیلی با طرح جامع شهرها.....
۴۸	ابزارهای اجرایی طرح‌ها و برنامه‌های شهرسازی.....
۴۸	مشکلات مدیریت و اجرای طرح‌های توسعه شهری.....
۴۹	قسمت دوم - طراحی شهری.
۴۹	طراحی شهری.....
۴۹	ویژگی طراحی شهری.....
۴۹	فرآیند طراحی شهری.....
۵۰	عوامل مؤثر در طراحی شهری.....
۵۰	اهداف فرآیند طراحی شهری.....
۵۰	ارزش‌های طراحی شهری.....
۵۱	طراحی شهری اکولوژیکی.....
۵۱	طراحی اجتماعی.....
۵۱	اصول و مبانی طراحی شهری.....
۵۲	کیفیت طراحی شهری.....
۵۲	پیش طراحی شهری.....
۵۲	کار اصلی طراحی شهری.....
۵۲	دستورالعمل راهنماهای طراحی شهری.....
۵۳	آفرینش مرکز شهری.....
۵۳	انواع فضاها در طرح‌های معماری.....
۵۴	فضای همگانی موفق.....
۵۴	قاعده درخت.....
۵۴	محسوریت راه.....

وضعیت داخلی ساختمان‌ها.....	۱۴۶
تسهیلات مربوط به حیاط خلوت و راه‌پله.....	۱۴۷
ضوابط حیاط خلوت‌ها.....	۱۴۸
محاسبه زیربنای نورگیرها.....	۱۴۸
پیشروی طولی ساختمان.....	۱۴۸
نورگیرها.....	۱۴۸
ضوابط بالکن‌ها.....	۱۴۹
ضوابط پارکینگ.....	۱۵۰
ضوابط ساخت و ساز در پهنه سکونت (R).....	۱۵۱
ضوابط ساخت و ساز در پهنه فعالیت (S).....	۱۵۱
ضوابط ساخت و ساز در پهنه مختلط (M).....	۱۵۲
ضوابط ساخت و ساز در پهنه حفاظت (سبز و باز) G.....	۱۵۲
ضوابط بهسازی و نوسازی عناصر شهری.....	۱۵۳
ضوابط عام و کلی طرح بهسازی و نوسازی ورودی شهر.....	۱۵۳
ضوابط عام و کلی طرح بهسازی و نوسازی میدان شهری و جلوخان.....	۱۵۴
ضوابط کلی و عام طرح بهسازی و نوسازی فلکه.....	۱۵۴
ضوابط عام و کلی طرح بهسازی و نوسازی خیابان شهری.....	۱۵۵
ضوابط طرح بهسازی و نوسازی خیابان عبوری.....	۱۵۶
ضوابط عام و کلی طرح بهسازی و نوسازی بولوار.....	۱۵۶
ضوابط عام و کلی طرح بهسازی و نوسازی خیابان محلی.....	۱۵۷
ضوابط عام و کلی طرح بهسازی و نوسازی کوچه و بن‌بست.....	۱۵۷
ضوابط عام و کلی طرح بهسازی و نوسازی پیاده‌راه.....	۱۵۸
ضوابط عام و کلی طرح بهسازی و نوسازی بزرگراه.....	۱۵۸
ضوابط مشترک طرح بهسازی و نوسازی زیرگذر و روگذر پیاده و دوچرخه.....	۱۵۸
ضوابط عام و کلی طرح بهسازی و نوسازی روگذر.....	۱۵۹
ضوابط عام و کلی طرح بهسازی و نوسازی سواحل.....	۱۵۹
بخش پنجم / مقررات ملی ساختمان..... ۱۶۰	
مبحث اول - تعاریف..... ۱۶۱	
ارتفاع طبقه و بنا.....	۱۶۱
افزایش بنا.....	۱۶۱
ایستگاه تقلیل فشار اولیه.....	۱۶۱
ایستگاه تقلیل فشار ثانویه.....	۱۶۱
ایستگاه مشترکین عمده.....	۱۶۱
بازشو.....	۱۶۱
بالکن.....	۱۶۱
بام تخت.....	۱۶۱
بام شیبدار.....	۱۶۱
پاکت حجمی بنا.....	۱۶۱
پلکان خارجی.....	۱۶۱
پلکان متحرک.....	۱۶۱
پله برقی.....	۱۶۱
پوسته خارجی.....	۱۶۲
تابلو و علائم تصویری دائم.....	۱۶۲
تابلو و علائم تصویری موقت.....	۱۶۲
تابلوهوا و علائم تصویری.....	۱۶۲
تابلوهوا و علائم تصویری ایمنی.....	۱۶۲
تأسیسات الکتریکی.....	۱۶۲
تجهیزات الکتریکی.....	۱۶۲
تجهیزات دستی.....	۱۶۲
تجهیزات نصب ثابت.....	۱۶۲
تخلیه هوا.....	۱۶۲
تصرف هوا.....	۱۶۲
تعویض هوا.....	۱۶۲
توقفگاه‌های وسایل نقلیه.....	۱۶۳

قانون تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا و شهرک و نحوه تعیین آنها.....	۸۳
دستورالعمل اجرایی قانون تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا و شهرک.....	۸۵
لایحه قانونی حفظ و گسترش فضای سبز در شهرها.....	۸۷
قانون راجع به تأسیس شرکت شهرک‌های صنعتی ایران.....	۸۸
قانون تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی.....	۸۹
قانون راجع به لغو حق مرغوبیت.....	۹۱
قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار.....	۹۱
آیین‌نامه مربوط به بستر و حریم رودخانه‌ها، انهار، مسیل‌ها، مرداب‌ها، برکه‌های طبیعی و شبکه‌های آبرسانی.....	۹۶
آیین‌نامه استقرار مدارس و مراکز غیردولتی در مناطق، نواحی و محلات مختلف.....	۹۸
سند ملی معماری و شهرسازی ایرانی-اسلامی.....	۹۹
تشکیل شورای عالی آمایش سرزمین (آیین‌نامه اجرایی بند الف ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور).....	۱۰۰

بخش چهارم / ضوابط و مقررات شهرسازی..... ۱۰۴

ضوابط احداث پناهگاه و ایمن‌سازی نسبی سازه‌ها.....	۱۰۵
ضوابط احداث ساختمان‌های ۶ طبقه و بیشتر در شهر تهران.....	۱۰۹
ضوابط و مقررات مکانیابی مساجد در طرح‌های توسعه شهری.....	۱۱۲
ضوابط و مقررات پاکسازی و بهسازی نماها و جداره‌های شهری.....	۱۱۴
دستورالعمل کنترل تراکم ساختمانی و تعیین سطح اشغال در مناطق مسکونی.....	۱۱۸
طرح‌ریزی و مدیریت مجموعه شهری تهران و سایر شهرهای بزرگ کشور و شهرهای اطراف آنها.....	۱۱۸
شرح خدمات تهیه طرح امکان‌سنجی، مکانیابی و احداث باغستان‌های کشور.....	۱۲۰
ضوابط و مقررات باغستانها.....	۱۲۴
صدور پروانه ساختمان و گواهی عدم خلاف.....	۱۲۴
قانون جامع شهرسازی.....	۱۲۶
طرح جامع مسکن.....	۱۲۶
تشکیل ستاد مدیریت شهرسازی.....	۱۲۶
کمیسیون معماری شهرسازی ایرانی-اسلامی.....	۱۲۷
ایجاد مناطق ویژه اقتصادی.....	۱۲۷
ضوابط حریم ساختمان‌های میراث فرهنگی.....	۱۲۸
مقررات خرید و فروش اراضی.....	۱۲۹
الگوی توسعه اسلامی-ایرانی.....	۱۲۹
نظام‌نامه پیوست فرهنگی طرح‌های مهم و کلان کشور.....	۱۳۰
شیوه‌نامه صدور، تمدید و ارتقاء پایه مهندسی.....	۱۳۲
اساسنامه جامعه مهندسان شهرساز ایران.....	۱۴۰
ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری.....	۱۴۴
- محل استقرار ساختمان در زمین.....	۱۴۴
- نحوه احداث بنا در شرق، غرب و یا جنوب ملک.....	۱۴۴
- نحوه اقدام در خصوص باقیمانده املاک واقع در طرح‌های اجرایی شهرداری.....	۱۴۵
- نحوه احداث بنا در املاک زیر ۱۰۰ مترمربع.....	۱۴۵
- نحوه احداث بنا در املاک دارای اصلاحی.....	۱۴۵
- حداکثر پیشآمدگی مجاز.....	۱۴۵
- نحوه احداث بنا در حد ۶۰ درصد به علاوه ۲ متر و عدم رعایت پخ ۴۵ درجه در مجاورت گذر.....	۱۴۵
- لزوم رعایت ۶۰٪ مساحت.....	۱۴۵
- نحوه کاهش سطح اشغال و استفاده از ارتفاع.....	۱۴۵
- تقلیل سطح اشغال با افزایش ارتفاع.....	۱۴۶
- ارتفاع و طبقه مجاز در تراکم ۱۲۰ درصد.....	۱۴۶
- زمین‌های شیبدار و نحوه احداث بنا.....	۱۴۶
- زیرزمین، در اراضی شیبدار.....	۱۴۶
- عدم احداث ساختمان‌های مجزا.....	۱۴۶
- نحوه احداث بنا در املاک دارای واحد تجاری.....	۱۴۶
- عدم احتساب سرسرای انتظار و اطلاعات ساختمان در تراکم.....	۱۴۶
- سطوح جزء تراکم.....	۱۴۶

مقام قانونی مسئول.....	۱۶۷	تهویه مطبوع.....	۱۶۲
مهتابی (تراس).....	۱۶۷	تهویه.....	۱۶۲
میان طبقه.....	۱۶۷	جایگاه امداد رسانی.....	۱۶۲
ناظر هماهنگ کننده.....	۱۶۷	جدار نورگذر (شفاف یا نیمه شفاف).....	۱۶۲
نظارت.....	۱۶۷	حیاط.....	۱۶۲
نمای ساختمان.....	۱۶۷	حیاط محصور (پاسیو).....	۱۶۳
نمای شیشه‌ای.....	۱۶۷	دفترچه اطلاعات ساختمان.....	۱۶۳
هیأت سه نفره.....	۱۶۷	دوره اجرا.....	۱۶۳
مبحث دوم - نظامات اداری.....	۱۶۷	دوره نظارت.....	۱۶۳
اشخاص حقوقی و دفاتر مهندسی اجرای ساختمان.....	۱۶۷	دیوار.....	۱۶۳
ناظر.....	۱۶۸	دیوار جان پناه.....	۱۶۳
شناسنامه ساختمان.....	۱۶۸	دیوار مشترک.....	۱۶۳
تابلو مشخصات ساختمان.....	۱۶۸	راه‌پله.....	۱۶۴
طرح، اجرا و نظارت.....	۱۶۹	رشته‌های اصلی.....	۱۶۴
طراحی ساختمان.....	۱۶۹	رنگ‌های دارای مفهوم ایمنی.....	۱۶۴
دفاتر مهندسی طراحی ساختمان.....	۱۶۹	زیرزمین.....	۱۶۴
طراحان حقوقی ساختمان.....	۱۷۰	ساختمان ویژه.....	۱۶۴
نظارت ساختمان.....	۱۷۰	ساختمان.....	۱۶۴
قیمت خدمات مهندسی.....	۱۷۱	ساختمان‌های خاص.....	۱۶۴
شناسنامه فنی و ملکی ساختمان.....	۱۷۲	ساختمان‌های عمومی.....	۱۶۴
ظرفیت اشتغال اشخاص حقوقی.....	۱۷۲	ساختمان‌های متصل.....	۱۶۴
حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال اشخاص.....	۱۷۳	ساختمان‌های منفصل.....	۱۶۴
مبحث چهارم - الزامات عمومی ساختمان.....	۱۷۶	سطح خالص.....	۱۶۴
ترویج ارزش‌های ایرانی - سلامی در طراحی و ساخت بنا.....	۱۷۶	شخص حقوقی.....	۱۶۴
مدارک فنی الزامات عمومی ساختمان.....	۱۷۷	شخص حقیقی.....	۱۶۵
الزامات اجرایی مقررات عمومی ساختمان.....	۱۷۸	شرکت.....	۱۶۵
دسته‌بندی فضاها، تصرف‌ها و ساختمان‌ها.....	۱۷۸	شناسنامه فنی و ملکی ساختمان.....	۱۶۵
دسته‌بندی ساختمان‌ها از نظر تعداد طبقات.....	۱۸۰	شیب‌راه.....	۱۶۵
ارتفاع و مساحت مجاز ساختمان‌ها.....	۱۸۱	طبقه.....	۱۶۵
ارتفاع مجاز گروه‌های ساختمانی.....	۱۸۱	طبقه اصلی ورودی (آسانسور).....	۱۶۵
الزامات ارتفاع و مساحت طبقات در زیرزمین.....	۱۸۱	طبقه خیابان.....	۱۶۵
الزامات کلی ساخت و قرارگیری ساختمان.....	۱۸۱	طول مسیر حرکت.....	۱۶۵
الزامات همجواری ساختمان‌ها، تصرف‌ها و فضاها.....	۱۸۲	ظرفیت اشتغال.....	۱۶۵
الزامات شکل، حجم و نمای ساختمان.....	۱۸۲	فضا.....	۱۶۵
الزامات پیش‌آمدگی‌های مجاز در معابر عمومی.....	۱۸۲	فضاهای نیمه باز.....	۱۶۵
پیش‌آمدگی‌های مجاز ساختمان‌ها در داخل محدوده مالکیت.....	۱۸۳	فضای اشتغال.....	۱۶۵
الزامات پیش‌آمدگی زیرزمین.....	۱۸۳	فضای اقامت.....	۱۶۵
محدودیت پیش‌آمدگی‌ها در ساختمان.....	۱۸۳	فضای انبار.....	۱۶۶
الزامات تأمین امنیت ساختمان‌ها و ایمنی متصرفین.....	۱۸۳	فضای بهداشتی.....	۱۶۶
الزامات مناسب‌سازی ساختمان برای افراد دارای معلولیت و کم‌توان جسمی - حرکتی.....	۱۸۴	فضای تأسیسات.....	۱۶۶
الزامات فضاهای ورودی ساختمان‌ها.....	۱۸۴	فضای تجمع.....	۱۶۶
الزامات ایوان‌ها و بالکن‌های واقع در مسیر ورود و خروج.....	۱۸۴	فضای توقفگاه وسایل نقلیه در ساختمان.....	۱۶۶
الزامات شیب‌راه‌های عبور پیاده در راه‌های ورود و خروج.....	۱۸۴	فضای کنترل شده.....	۱۶۶
فضاهای اقامت.....	۱۸۵	فضای کنترل نشده.....	۱۶۶
الزامات اتاق‌ها و فضاهای اقامتی چند منظوره.....	۱۸۵	فضای مشاع.....	۱۶۶
الزامات عمومی و اندازه‌های فضاهای اشتغال.....	۱۸۶	مجتمع ساختمانی.....	۱۶۶
الزامات عمومی و اندازه فضاهای بهداشتی.....	۱۸۶	مجرای خارجی نور و هوا.....	۱۶۶
الزامات عمومی فضاهای نیمه‌باز.....	۱۸۶	مجرا سازی افقی.....	۱۶۶
حیاط‌های خلوت و پاسیوها.....	۱۸۷	مجموعه ساختمانی.....	۱۶۶
الزامات عمومی گودال باغچه‌ها.....	۱۸۷	محدوده آسایش (حرارتی).....	۱۶۶
الزامات عمومی محفظه‌های آفتاب‌گیر.....	۱۸۷	محوطه باز.....	۱۶۶
الزامات عمومی توقفگاه‌های خودرو.....	۱۸۸	مدت زمان طراحی.....	۱۶۷
الزامات عمومی انبارها.....	۱۸۹	مدت زمان نظارت.....	۱۶۷
الزامات عمومی فضای اقامت سرایدار.....	۱۹۰	مشتری.....	۱۶۷
		معبر عمومی.....	۱۶۷

نشانه تصویری در تابلوی راهنمای واکنش اضطراری.....	۲۰۹	الزامات فضای استخر و امکانات ورزشی.....	۱۹۰
علائم ایمنی الزامی در کارگاه‌ها.....	۲۱۰	الزامات عمومی محل بازی کودکان.....	۱۹۰
تابلوهائی که نیاز به مجوز از مراجع صدور پروانه ساختمان ندارند.....	۲۱۱	الزامات عمومی نورگیری و تهویه فضاها.....	۱۹۰
تابلوهای غیر مجاز.....	۲۱۱	مقررات اختصاصی ساختمان‌های مسکونی، گروه (م-۲).....	۱۹۱
انواع پلاک‌ها و تابلوهای مجاز.....	۲۱۱	مقررات اختصاصی هتل‌ها و مسافرخانه‌ها، گروه (م-۱).....	۱۹۳
تابلوها و علائم در معابر و محوطه‌های بیرون مجتمع‌های ساختمانی.....	۲۱۲	مقررات اختصاصی تصرف‌های حرفه‌ای / اداری.....	۱۹۴
ضوابط کلی تابلوهای واقع در معابر و محوطه‌های ساختمانی.....	۲۱۲	مقررات اختصاصی تصرف‌های آموزشی / فرهنگی.....	۱۹۴
سطح مجاز تابلوهای واقع در معابر و محوطه‌های بیرونی.....	۲۱۲	مقررات اختصاصی تصرف‌های درمانی / مراقبتی.....	۱۹۴
محدوده کلی نصب تابلوهای واقع در معابر و محوطه‌های بیرونی.....	۲۱۲	مقررات اختصاصی تصرف‌های تجمعی.....	۱۹۴
ارتفاع حد زیرین تابلوهای واقع در معابر و محوطه‌های بیرونی.....	۲۱۳	مقررات خاص ساختمان‌های بلند (گروه ۸).....	۱۹۵
ارتفاع مجاز حد فوقانی تابلوهای واقع در معابر و محوطه‌های بیرونی.....	۲۱۳	الزامات عمومی با‌های مسطح.....	۱۹۵
پیش‌روی مجاز تابلوهای واقع در معابر و محوطه‌های بیرونی در حریم معابر عمومی.....	۲۱۳	الزامات عمومی نصب و اجرای ذر و پنجره.....	۱۹۵
حریم تابلوهای انتظامی، راهنمای شهری، راهنمای مسیر.....	۲۱۳	الزامات عمومی حفاظها و جان‌پناه‌ها.....	۱۹۵
حریم تابلوهای معرف کاربری.....	۲۱۳	ایمنی در برابر سوانح و خطرات.....	۱۹۵
حریم تابلوهای تبلیغاتی.....	۲۱۳	مبحث دوازدهم - ایمنی و حفاظت کار در حین اجرا.....	۱۹۶
حریم تابلوهای اطلاع‌رسانی.....	۲۱۳	تعاریف ایمنی و حفاظت.....	۱۹۶
مطالب تابلوهای واقع در معابر و محوطه‌های بیرونی.....	۲۱۴	ایمنی و بهداشت کار.....	۱۹۷
خط در تابلوهای واقع در معابر و محوطه‌های بیرونی.....	۲۱۴	ایمنی عابران و مجاوران کارگاه ساختمانی.....	۱۹۷
رنگ تابلوهای واقع در معابر و محوطه‌های بیرونی.....	۲۱۴	ایمنی در استفاده از مایعات قابل اشتعال.....	۱۹۸
نورپردازی تابلوهای واقع در معابر و محوطه‌های بیرونی.....	۲۱۵	ایمنی و حریم خطوط انتقال نیروی برق.....	۱۹۸
تابلوهای واقع در معابر و محوطه‌های بیرونی ناهماهنگ.....	۲۱۵	ایمنی و تجهیزات اطفاء حریق.....	۱۹۸
مبحث بیست‌ویکم - پدافند غیر عامل.....	۲۱۵	بهداشت کار.....	۱۹۸
پدافند غیر عامل.....	۲۱۵	آب آشامیدنی در کارگاه.....	۱۹۹
تهدیدها در پدافند غیر عامل.....	۲۱۶	سرویس‌های بهداشتی در کارگاه.....	۱۹۹
اهداف و دامنه کاربرد پدافند غیر عامل.....	۲۱۶	کمک‌های اولیه در کارگاه.....	۱۹۹
پدافند غیر عامل در شهرسازی.....	۲۱۶	جان‌پناه و نرده حفاظتی موقت.....	۱۹۹
پدافند غیر عامل در معماری.....	۲۱۶	راهرو و سرپوشیده موقت.....	۱۹۹
پدافند غیر عامل در تأسیسات.....	۲۱۷	حصار حفاظتی موقت.....	۱۹۹
سطوح عملکرد ساختمان‌ها در پدافند غیر عامل.....	۲۱۷	ایمنی ماشین‌آلات ساختمانی.....	۱۹۹
ملاحظات معماری و محوطه در پدافند غیر عامل.....	۲۱۸	ایمنی دستگاه‌ها و وسایل موتوروی بالابر.....	۲۰۰
ملاحظات برنامه‌ریزی و طراحی محوطه در پدافند غیر عامل.....	۲۱۹	ایمنی راه‌پله‌های موقت و سطوح شیبدار.....	۲۰۰
جانمایی ساختمان در پدافند غیر عامل.....	۲۱۹	کلیات ایمنی تخریب.....	۲۰۰
فضاهای باز پیرامون ساختمان در پدافند غیر عامل.....	۲۱۹	ایمنی تخریب دیوارها.....	۲۰۱
ورودی مجموعه‌های زیستی در پدافند غیر عامل.....	۲۱۹	تخریب دودکش‌های بلند صنعتی.....	۲۰۱
دسترسی مجموعه‌های زیستی در پدافند غیر عامل.....	۲۱۹	ایمنی در حفر طبقات زیرزمین.....	۲۰۱
جان‌پناه‌ها در پدافند غیر عامل.....	۲۲۰	ایمنی در کارهای ساختمانی.....	۲۰۱
طراحی حجم ساختمان در پدافند غیر عامل.....	۲۲۰	مبحث بیست‌م - علائم و تابلوها.....	۲۰۲
مسیرهای حرکت در پدافند غیر عامل.....	۲۲۰	کلیات علائم و تابلوها.....	۲۰۲
نمای ساختمان در پدافند غیر عامل.....	۲۲۰	تابلوهای الزامی برای نصب در تصرف‌های مختلف ساختمان‌ها.....	۲۰۲
فضاهای امن در پدافند غیر عامل.....	۲۲۱	محدوده نصب علائم تصویری و تابلوها.....	۲۰۴
کلیات تأسیسات برقی و مکانیکی در پدافند غیر عامل.....	۲۲۲	محدودیت مکان نصب علائم تصویری و تابلوها.....	۲۰۴
سامانه‌های سرمایش و گرمایش در پدافند غیر عامل.....	۲۲۳	الزامات ایستائی و سازه علائم تصویری و تابلوها.....	۲۰۴
پدافند غیر عامل در سیستم گازرسانی.....	۲۲۴	تعمیر و نگهداری تابلوها.....	۲۰۵
پدافند غیر عامل در تأسیسات آبرسانی.....	۲۲۴	ضوابط کلی استفاده از علائم ایمنی تصویری و تابلوها.....	۲۰۵
پدافند غیر عامل در تأسیسات فاضلاب.....	۲۲۴	ضوابط کلی استفاده از علائم ایمنی در برابر حریق.....	۲۰۶
پدافند غیر عامل در تأسیسات آتش‌نشانی.....	۲۲۴	ضوابط کلی استفاده از علائم نوری.....	۲۰۶
زیرساخت‌های تأسیساتی در پدافند غیر عامل.....	۲۲۵	ضوابط کلی استفاده از علائم صوتی.....	۲۰۶
ملاحظات تأسیسات برقی در پدافند غیر عامل.....	۲۲۵	ضوابط علائم خروج اضطراری.....	۲۰۷
سامانه ارتباطی تأسیسات برقی در پدافند غیر عامل.....	۲۲۶	شدت روشنایی و منبع تغذیه علائم خروج.....	۲۰۷
سامانه برق اضطراری و ایمنی در پدافند غیر عامل.....	۲۲۶	طرح نشانه در علائم خروج.....	۲۰۷
آسانسورهای اضطراری در پدافند غیر عامل.....	۲۲۶	علائم نورانی مسیر خروج.....	۲۰۸
تأسیسات فضای امن در پدافند غیر عامل.....	۲۲۷	نقشه‌های راهنمای تخلیه خروج.....	۲۰۸
اصول پدافند غیر عامل.....	۲۲۷	تابلوی راهنمای واکنش اضطراری.....	۲۰۹
اختفا.....	۲۲۷	محل نصب تابلوهای راهنمای واکنش اضطراری و تابلوهای تخلیه اضطراری.....	۲۰۹
		شرایط نصب تابلوهای راهنمای واکنش اضطراری و تخلیه اضطراری ساختمان.....	۲۰۹

۲۴۲.....	شورای شهرسازی استان.....	۲۲۷.....	استتار.....
۲۴۲.....	اعضای شورای مسکن استان.....	۲۲۸.....	استحکامات.....
۲۴۳.....	سایر عناصر مؤثر در مدیریت شهری.....	۲۲۸.....	پوشش.....
۲۴۳.....	برنامه‌های عمرانی قبل از انقلاب.....	۲۲۸.....	ایجاد سازه‌های امن و مقاوم‌سازی.....
۲۴۳.....	برنامه‌های عمرانی و توسعه اقتصادی و اجتماعی بعد از انقلاب.....	۲۲۸.....	پراکندگی.....
۲۴۸.....	الگوهای اداره شهر در کشورهای مختلف.....	۲۲۸.....	تفرقه.....
۲۴۸.....	الگوی شهردار- شورا.....	۲۲۸.....	فرب و اختلال.....
۲۴۸.....	الگوی کمیسویی هیأت‌ها و کمیسیونرها.....	۲۲۸.....	دسترسی‌ها.....
۲۴۸.....	الگوی مدیر شهر (شورا- مدیر شهر).....	۲۲۸.....	موانع.....
۲۴۸.....	انتقال پایتخت.....	۲۲۸.....	سیستم‌های ردیابی و اعلام خطر.....
۲۴۹.....	برازیلیا.....	۲۲۹.....	الزامات و ملاحظات پدافند غیرعامل در طرح‌های توسعه و عمران شهری.....
۲۵۰.....	حکمرانی خوب.....	۲۲۹.....	واژگان الزامات و ملاحظات پدافند غیرعامل.....
۲۵۱.....	ویژگی‌های حکمرانی خوب.....	۲۲۹.....	گروه‌بندی شهرها در الزامات و ملاحظات پدافند غیرعامل.....
۲۵۱.....	اهداف حکمرانی شهری خوب.....	۲۲۹.....	دامنه کاربرد الزامات و ملاحظات پدافند غیرعامل در طرح‌های توسعه و عمران شهری.....
۲۵۲.....	شاخص‌های حکمرانی خوب.....	۲۲۹.....	حوزه شمول الزامات و ملاحظات پدافند غیرعامل در طرح‌های توسعه و عمران شهری.....
۲۵۳.....	حکمروایی شهری.....	۲۲۹.....	مراکز و تأسیسات مرتبط با دفاع غیرعامل.....
۲۵۴.....	تحقق و عدم تحقق طرح‌های توسعه شهری.....	۲۲۹.....	مراکز حیاتی و حساس در الزامات و ملاحظات پدافند غیرعامل.....
۲۵۴.....	اجرای صحیح طرح‌های توسعه.....	۲۳۰.....	مراکز مهم در الزامات و ملاحظات پدافند غیرعامل.....
۲۵۴.....	دلایل تحقق ناپذیری طرح‌های توسعه شهری.....	۲۳۰.....	مراکز تأمین ایمنی و امدادرسانی.....
۲۵۴.....	علل تحقق طرح‌های توسعه شهری.....	۲۳۰.....	الزامات مکان‌یابی مراکز حیاتی و حساس.....
۲۵۴.....	عوامل مؤثر در تحقق‌پذیری طرح‌های توسعه شهری.....	۲۳۰.....	الگوی مکان‌یابی در الزامات و ملاحظات پدافند غیرعامل.....
۲۵۴.....	مشکلات عمده شهرسازی ایران.....	۲۳۱.....	ضریب حساسیت در پدافند غیرعامل.....
۲۵۵.....	مشکلات ساختاری شهرداری‌ها.....	۲۳۱.....	اصول و معیارهای مکان‌یابی در الزامات و ملاحظات پدافند غیرعامل.....
۲۵۵.....	وظایف مدیریت ملی شهرسازی.....	۲۳۱.....	معیارهای هم‌جواری در الزامات و ملاحظات پدافند غیرعامل.....
۲۵۶.....	اهم مشکلات شهرسازی و معماری.....	۲۳۱.....	مکان‌یابی کلاسیک در الزامات و ملاحظات پدافند غیرعامل.....
۲۵۶.....	رئوس شرح خدمات طرح‌های توسعه و عمران.....	۲۳۱.....	مکان‌یابی مدرن (با تأکید بر سیستم اطلاعات جغرافیایی).....
۲۵۶.....	علل ناکارآمدی طرح‌های توسعه شهری.....	۲۳۱.....	مکان‌یابی ترکیبی.....
۲۵۷.....	بخش هفتم / شهر و شهرنشینی و شهرسازی.....	۲۳۲.....	فعالیت‌های اصلی طرح جامع امداد و نجات.....
۲۵۸.....	قسمت اول - تمدن‌های شهری.....	۲۳۳.....	بخش هشتم / مدیریت شهری.....
۲۵۸.....	نخستین تمدن‌ها.....	۲۳۴.....	مدیریت شهری در سطح ملی.....
۲۵۸.....	تمدن شهری.....	۲۳۴.....	عناصر مدیریت شهری.....
۲۵۸.....	انقلاب شهری.....	۲۳۴.....	وزارت کشور.....
۲۵۸.....	تمدن‌ها را پیاپی.....	۲۳۴.....	سازمان شهرداری‌های کشور.....
۲۵۹.....	تمدن یونان.....	۲۳۵.....	اهداف و وظایف عمده سازمان شهرداری‌ها.....
۲۵۹.....	تمدن مایا.....	۲۳۵.....	وزارت راه و شهرسازی.....
۲۵۹.....	تمدن ازتک‌ها.....	۲۳۶.....	وظایف وزارت راه و شهرسازی.....
۲۵۹.....	تمدن بشری.....	۲۳۶.....	شورای عالی شهرسازی و معماری ایران.....
۲۶۰.....	زلزله‌های مهم تاریخ.....	۲۳۶.....	سازمان برنامه و بودجه.....
۲۶۰.....	قسمت دوم - شهر و شهرنشینی.....	۲۳۷.....	مجلس شورای اسلامی.....
۲۶۰.....	شهرهای نخستین.....	۲۳۷.....	هیأت دولت.....
۲۶۱.....	دوره باستان.....	۲۳۷.....	مجمع تشخیص مصلحت نظام.....
۲۶۱.....	دوره مادها.....	۲۳۷.....	مدیریت شهری در سطح منطقه‌ای و محلی.....
۲۶۱.....	شهرهای هخامنشیان.....	۲۳۷.....	مدیریت شهری.....
۲۶۲.....	دوره قاجاریه.....	۲۳۸.....	شهرداری.....
۲۶۲.....	شهرهای یونانی.....	۲۴۰.....	شورای اسلامی شهر.....
۲۶۳.....	شهرهای رومی.....	۲۴۰.....	وظایف شورای شهر.....
۲۶۴.....	شهرهای قرون وسطی.....	۲۴۰.....	وظایف دهیار.....
۲۶۶.....	شهرهای دوره رنسانس.....	۲۴۱.....	استانداری.....
۲۶۷.....	شهرهای فتوادی و استبدادی.....	۲۴۱.....	وظایف معاونت امور عمرانی استانداری.....
۲۶۷.....	شهرهای دوره سلوکیان.....	۲۴۱.....	وظایف دفتر فنی، معاونت امور عمرانی استانداری‌ها.....
۲۶۷.....	شهرهای دوره اشکانیان.....	۲۴۱.....	اداره کل راه و شهرسازی استان.....
۲۶۷.....	شهرهای دوره ساسانیان.....	۲۴۲.....	وظایف اداره کل راه و شهرسازی استان.....
۲۶۹.....	شهرهای دوره اسلامی.....		
۲۷۱.....	مورفولوژی و عناصر شهرهای اسلامی.....		

- دوره‌های دگرگونی و تحول مسجد جامع ۲۷۲
- رکود شهرنشینی ۲۷۳
- شهرهای دوره صفویه ۲۷۳
- شهرهای دوره قاجاریه ۲۷۴
- شهرهای دوره پهلوی ۲۷۵
- شهرسازی باروک ۲۷۶
- قسمت سوم - شهر و آرمان شهر** ۲۷۷
- اینز هاوارد و باغ‌شهر ۲۷۷
- اتو واگنر (ایجاد فضاهای باز در محلات - کلان‌شهر بیکران) ۲۷۹
- اتین کابه (Etienne Cabet) (۱۷۸۸-۱۸۵۶) - ایکاریا ۲۷۹
- ادموند بیکن ۲۷۹
- ادوارد رلف (تشریح مکان و بی‌مکانی) ۲۸۰
- ادوارد هال (کشف فواصل شکل دهنده پنهان فضای پنهان) ۲۸۰
- ارسطو ۲۸۱
- ارنست برگس (ساخت دوایر متحدالمركز) ۲۸۱
- اروینگ گافمن ۲۸۲
- اسکار نیومن (چاره‌جویی در حل مشکل ناامنی) ۲۸۲
- اشپرای رگن (تلاش در تدوین یک واژگان شهری) ۲۸۳
- اشتراوس ۲۸۳
- افلاطون ۲۸۳
- اوژن هنارد (Eugene Henard) (۱۹۲۳-۱۸۴۹) ۲۸۴
- اوژینو گالدیری ۲۸۴
- اوسمان (شهرسازی اقتدارگرایانه) ۲۸۵
- ایان بنتلی (تأکید بر مسئولیت محیط در قبال شهروندان) ۲۸۵
- ایروین آلمن (بررسی رابطه دوسویه رفتار اجتماعی و محیط) ۲۸۶
- آدلف لوس ۲۸۷
- آرتورو سوریا (شهر خطی) ۲۸۷
- آلدو روسی (کوششی برای گونه‌بندی شهر و اجزای آن) ۲۸۸
- آلدوفان ایک (مخالفت با تفکر دو قطبی؛ تأکید بر ساختار شهر) ۲۸۸
- آلن گیلبرت (نظریه تمرکز شهری و منطقه‌ای) ۲۸۸
- آموس راپوپورت (توجه به معنا به عنوان مهم‌ترین متغیر در درک محیط) ۲۸۸
- آنتونی کرایزر ۲۸۹
- براین بری (نظریه نوآوری) ۲۸۹
- پاتریک گدیس (Patrick Geddes) (۱۹۳۲-۱۸۵۴) ۲۸۹
- پاول زوکر (کشف دوباره میدان به عنوان توقفگاهی روانی) ۲۹۰
- پل باران ۲۹۱
- پل سینجر ۲۹۱
- ترانسیک (آفرینش فضای شهری) ۲۹۱
- تونی گارنیه (شهر صنعتی) ۲۹۱
- تونی هیس ۲۹۲
- جان راسکین (John Ruskin) (۱۹۰۰-۱۸۱۸) ۲۹۲
- جان فریدمن (نظریه توسعه روستا-شهر) ۲۹۲
- جان لنگ (ارائه یک فرا نظریه برای دسته‌بندی نظریه‌ها) ۲۹۲
- جرج چدویک (تبیین نگرشی سیستمی به شهر و اجزای آن) ۲۹۳
- جول گریو ۲۹۳
- جین جیکوبز (Jean Jacobs) کشف دوباره کلان‌شهر ۲۹۴
- چارلز الکساندر جنکس (اعلام تولد دوران پست مدرن) ۲۹۵
- چنسی هریس و ادوارد اولمن (ساخت چند هسته‌ای) ۲۹۵
- داندل اپلیارد (گسترش نظریه سیمای شهر) ۲۹۶
- دنيس اسکات براون (نگاهی معناشناسانه به شهر) ۲۹۶
- دنيس راندینلی ۲۹۶
- دیوید کانتز (تدوین مدلی برای مولفه‌های مکان) ۲۹۶
- دیوید هاروی (نظریه جهانی شدن) ۲۹۶
- رابرت اوئن (Robert Owen) (۱۸۵۸-۱۷۷۱) - هماهنگی نوین ۲۹۷
- رابرت ونتوری (مخالفت با ساده‌انگاری) ۲۹۷
- راب کریر (آخرین کوشش‌ها در توجیه خردگرایانه فضای شهری) ۲۹۷
- راجر ترانسیک (بهره‌گیری از زمین‌های بلاتکلیف برای شهر) ۲۹۸
- راینهارد باومایستر (بنیانگذار مهندسی شهرسازی مدرن) ۲۹۸
- رنه دکارت ۲۹۹
- روث گلاس ۳۰۰
- ریچارد راجرز ۳۰۰
- ریچارد هدمن (اشتی دادن ساختمان با زمینه) ۳۰۰
- ژرژ کهل و اتو اشلوتر ۳۰۰
- سرگئی چرمایف (تأکید بر ماهیت عرصه همگانی و خصوصی) ۳۰۰
- سسکیا ساسن (نظریه جهانی شدن و شهرهای جهانی) ۳۰۱
- سفرات ۳۰۱
- سنت الیا (شهر نوین و طرح‌های آینده‌گرایانه) ۳۰۱
- سن سیمون (طبقه مولد) ۳۰۲
- شارل ادوارد ژانر مشهور به لوکوربوزیه (۱۹۶۵-۱۸۸۷) - (شهر درخشان - شهر شعاعی) ۳۰۲
- شارل فوریه (Charles Fourier) (۱۸۳۸-۱۷۷۲) ۳۰۳
- شکویی حسین ۳۰۳
- شولتز ۳۰۳
- فارابی ۳۰۴
- فرانک لویدرایت (Frank Lloyd Wright) (۱۹۵۹-۱۸۶۹) - شهر پهن‌دستی ۳۰۴
- فریدریک لا آلمستد (سنت منظر آرایی) ۳۰۵
- فریدمن (نظریه مرکز-پیرامون) ۳۰۵
- فن تونن ۳۰۵
- فوریه (فالانستر) ۳۰۵
- کامیلو سیت (زیتته) (Camillo Sitte) (۱۹۰۳-۱۸۴۳) - فرم شهرها (اصلاحات شهری) ۳۰۵
- کالوین اشمید (ساخت شهر با بررسی‌های آماری) ۳۰۶
- کالین بیوکن (تعدیل پیامدهای ترافیک در شهر) ۳۰۶
- کالین رو (ریشه‌یابی کاستی‌های نظری نوگرایی) ۳۰۶
- کریر ۳۰۷
- کریستالر ۳۰۷
- کریستوفر الکساندر (نقد درختی دیدن رابطه عناصر شهر) ۳۰۷
- کریستیان نوربرگ شولتز (توجه به مکان به مانند یک پدیده) ۳۰۸
- الکساندر میچرلیخ (روانکاوی ناهنجاری‌های شهری) ۳۰۸
- کن لیونگستون ۳۰۹
- کنستانتین دوکسیادیس (دانش پژوهش زیستگاه‌های انسانی) ۳۰۹
- کوبین لیبج (در جستجوی تصویر ذهنی شهروندان از شهر) ۳۰۹
- گالپین ۳۱۱
- گالستر ۳۱۱
- گرد آلبرس (بررسی پیوند میان برنامه‌ریزی و طراحی) ۳۱۲
- گوردون چایلد ۳۱۲
- گوردون کالن (هنر مناسبات و تأثیر آن بر تجربه فضایی شهروندان) ۳۱۲
- گئورگ زیمل (Georg Simmel) (۱۹۱۸-۱۸۵۸) ۳۱۳
- گئورگی کپس (توجه به رابطه انسان با محیط) ۳۱۳
- لارنس هالپرین (در جستجوی هماهنگی و تنظیم موزون حرکت‌ها در شهر) ۳۱۳
- لری بورن ۳۱۴
- لوژیبه ۳۱۴
- لوفور ۳۱۴
- لويس مامفورد (Lewis Mumford) (۱۹۹۰-۱۸۹۵) - شهر، مکان حساس عصر ما ۳۱۴
- لئون کریر (بازگشت به ارزش‌های شهر سنتی) ۳۱۵
- میسرا (نظریه سلسله مراتب سکونتگاهی) ۳۱۵
- میشائل ترب (توجه نظری فرم، منظر و سیمای شهر) ۳۱۵
- واحد همسایگی انگلپارد ۳۱۶
- واحد همسایگی خوزه سرت ۳۱۶
- واحد همسایگی کلرنس اشتاین ۳۱۷

- ۳۱۷..... واحد همسایگی کلرنس آرتر پری.....
- ۳۱۷..... والتر کریستالر (نظریه مکان مرکزی).....
- ۳۱۷..... والتر گروپیوس (Walter Gropius).....
- ۳۱۷..... ورجمکر (نخستین آرمان شهر ایرانی).....
- ۳۱۸..... ویلیام وایت (ضرورت شناخت رفتار در فضاهای شهری).....
- ۳۱۸..... هانری لوفور.....
- ۳۱۸..... هانس مایر.....
- ۳۱۸..... هربرت - جورج ولز (Herbert-George Wells) (۱۸۶۶-۱۹۴۶).....
- ۳۱۸..... همر هویت (ساخت قطاعی شهر).....
- ۳۱۹..... هنریک پتروس برلاگه (طرح جامع).....
- ۳۱۹..... هوزلیتس.....
- ۳۱۹..... هیلی (Healy).....
- ۳۱۹..... هیرشمن و میردال (نظریه قطب رشد).....
- ۳۲۰..... یان گل (توجه به زندگی میان ساختمان‌ها).....
- ۳۲۰..... یتس و گارنر.....
- قسمت چهارم - مکتب‌های شهرسازی..... ۳۲۰**
- ۳۲۰..... مکتب آرمان‌گرایی.....
- ۳۲۰..... مکتب اصلاح‌گرایی.....
- ۳۲۰..... مکتب شیکاگو.....
- ۳۲۱..... مکتب مدرنیسم.....
- ۳۲۱..... شهرسازی پست مدرن.....
- ۳۲۲..... مکتب فرهنگ‌گرایی.....
- ۳۲۲..... مکتب طبیعت‌گرایی.....
- ۳۲۲..... مکتب فلسفه‌گرایی.....
- ۳۲۲..... مکتب فن‌گرایی.....
- ۳۲۲..... مکتب آمایش انسانی.....
- ۳۲۲..... مکتب انسان محور.....
- ۳۲۲..... جنبش شهر زیبا.....
- ۳۲۳..... مکتب اتمیسم یا تجزیه‌گرایی (نگرش احیای تک بناها یا تجزیه‌گرایی).....
- قسمت پنجم - سبک‌های شهرسازی در ایران..... ۳۲۳**
- ۳۲۳..... عوامل شکل‌گیری شهرها.....
- ۳۲۴..... سبک‌های شهرسازی در دوران قبل از اسلام.....
- ۳۲۴..... سبک پارسی (قرن نهم تا چهارم ق.م).....
- ۳۲۶..... سبک‌های شهرسازی در دوران اسلامی.....
- ۳۲۶..... سبک خراسانی (قرن یکم تا چهارم ه. ق).....
- ۳۲۷..... سبک رازی (قرن چهارم تا هفتم ه. ق).....
- ۳۲۷..... سبک آذری (قرن هفتم تا یازدهم ه. ق).....
- ۳۲۷..... مکتب اصفهان (قرن یازدهم تا شروع قرن سیزدهم ه. ق).....
- ۳۲۸..... سبک تهران (اوایل قرن سیزدهم تا سال ۱۲۹۹ خورشیدی).....
- ۳۲۹..... الگوی تهران (۱۳۰۰ خورشیدی تا ۱۳۵۷ ه. ش).....
- قسمت ششم - نظریه‌های شهر و شهرسازی..... ۳۳۰**
- ۳۳۰..... نظریه اقتصاد سیاسی.....
- ۳۳۰..... نظریه بهره‌برداری از منابع طبیعی.....
- ۳۳۰..... نظریه اقتصاد انتظاری.....
- ۳۳۰..... نظریه پخش نوآوری.....
- ۳۳۱..... نظریه تحدید رشد ابرشهرها.....
- ۳۳۱..... نظریه تغییر پایتخت.....
- ۳۳۱..... نظریه توسعه شهرهای درجه دو.....
- ۳۳۱..... نظریه توسعه مناطق جدید.....
- ۳۳۱..... نظریه چرخش روند توسعه شهری.....
- ۳۳۱..... نظریه حمایت‌گرایی.....
- ۳۳۱..... نظریه دوگانگی.....
- ۳۳۱..... نظریه عامل رکودی.....
- ۳۳۱..... نظریه عملکرد شهری و توسعه روستایی (UFRD).....
- ۳۳۱..... نظریه قطب‌گرین ابرشهر.....
- ۳۳۲..... نظریه قطبی‌گرایی.....
- ۳۳۲..... نظریه مدرن‌سازی.....
- ۳۳۲..... نظریه نوسازی.....
- ۳۳۲..... نظریه وابستگی.....
- ۳۳۲..... نظریه‌های خرد و کلان.....
- ۳۳۲..... نظریه اکولوژیکی.....
- ۳۳۲..... نظریه بخش غیررسمی.....
- ۳۳۲..... نظریه توسعه مناطق مرزی.....
- ۳۳۳..... نظریه‌های نظام سلسله مراتبی سکونتگاه‌ها.....
- ۳۳۳..... نظریه اصالت‌بخشی.....
- ۳۳۳..... نگرش موزه‌ای.....
- ۳۳۳..... نظریه نخبگان قدرت.....
- ۳۳۳..... دیدگاه کثرت‌گرا.....
- ۳۳۳..... نظریه حلقه‌های بالا.....
- ۳۳۳..... دیدگاه ماشین رشد.....
- ۳۳۳..... نظریه رژیم شهری.....
- ۳۳۳..... تئوری مشروط.....
- ۳۳۴..... فرضیه گالیک.....
- ۳۳۴..... نظریه ساختار اصلی.....
- قسمت هفتم - کنگره‌ها و بیانیه‌های شهرسازی..... ۳۳۴**
- ۳۳۴..... کنگره سیام (C.I.A.M) و منشور آتن.....
- ۳۳۴..... کنگره اول: لاسازار (سویس ۱۹۲۸).....
- ۳۳۴..... کنگره دوم: فرانکفورت (آلمان ۱۹۲۹).....
- ۳۳۴..... کنگره سوم: بروکسل (بلژیک ۱۹۳۰).....
- ۳۳۴..... کنگره چهارم: آتن (یونان ۱۹۳۳).....
- ۳۳۵..... کنگره پنجم: پاریس ۱۹۳۷.....
- ۳۳۵..... کنگره ششم: بریجواتر (انگلستان ۱۹۴۷).....
- ۳۳۵..... کنگره هفتم: برگامو (ایتالیا ۱۹۴۹).....
- ۳۳۵..... کنگره هشتم: به کوشش گروه مارس در هادسدان (نزدیک لندن ۱۹۵۱).....
- ۳۳۵..... کنگره نهم: به کوشش گروه فرانسوی آسکورال در اکسان پرووانس (فرانسه ۱۹۵۳).....
- ۳۳۵..... کنگره دهم: شهر ساحلی دوبروینک جنوب یوگسلاوی.....
- ۳۳۵..... منشور آتن ۱۹۳۳.....
- ۳۳۷..... کنگره ونیز.....
- ۳۳۷..... بیانیه میکزیکوسیتی.....
- ۳۳۷..... زیستگاه دو (موسوم به هیئتات ۲).....
- ۳۳۷..... منشور فاس.....
- ۳۳۷..... دستور کار ۲۱.....
- ۳۳۷..... طرح محیط زیست تایمز ۲۱.....
- ۳۳۸..... دستور کار سبز و قهوه‌ای.....
- ۳۳۸..... کنگره شهرسازی نوین.....
- ۳۳۸..... بیانیه چشم‌انداز (اهداف کلی و زمان‌دار).....
- ۳۳۸..... منشور ۲۰۰۰.....
- ۳۳۹..... منشور بورا.....
- ۳۳۹..... منشور کراکف.....
- ۳۳۹..... کمیسیون برانتلند.....
- ۳۳۹..... آینده مشترک ما.....
- ۳۳۹..... اسکان بشر ۲ (اجلاس شهر).....
- قسمت هشتم - الگوهای شهرسازی..... ۳۴۰**
- ۳۴۰..... الگوی خطی.....
- ۳۴۰..... الگوی خوشه‌ای.....
- ۳۴۰..... الگوی سلسله مراتبی.....
- ۳۴۰..... انواع شهرها.....
- ۳۴۰..... شهر اکولوژیک (Eco-City).....
- ۳۴۰..... شهر درون‌گرا.....

۳۵۴.....	سیاست‌گذاری مسکن در ایران.....	۳۴۰.....	شهر آشیانه‌ای.....
۳۵۵.....	طرح جامع مسکن (۱۴۰۵-۱۳۹۳).....	۳۴۰.....	شهر پایدار (Sustainable City).....
۳۵۷.....	سند تلفیق طرح جامع مسکن (۱۴۰۵-۱۳۹۳)، وزارت راه و شهرسازی.....	۳۴۰.....	شهر سالم (Healthy City).....
۳۵۷.....	شبکه معابر شهری.....	۳۴۱.....	شهر سبز.....
۳۵۸.....	سیستم شعاعی.....	۳۴۱.....	شهرهای ستاره‌ای.....
۳۵۸.....	سیستم شطرنجی.....	۳۴۱.....	شهرهای اقماری.....
۳۵۹.....	سیستم حلقوی (رینگ سیستم).....	۳۴۱.....	شهر لبه‌ای.....
۳۵۹.....	سیستم ارگانیک.....	۳۴۲.....	شهر افقی.....
۳۵۹.....	فضاهای سبز شهری.....	۳۴۲.....	شهر متراکم.....
۳۶۰.....	سرانه فضاهای سبز.....	۳۴۲.....	شهر فراگیرنده.....
۳۶۰.....	مفهوم شهرسازی.....	۳۴۲.....	رشد هوشمند شهری.....
۳۶۱.....	گرایش‌های شهرسازی.....	۳۴۳	قسمت نهم - مدل‌های شهرسازی
۳۶۱.....	برنامه‌ریزی شهری.....	۳۴۳.....	مدل جاذبه.....
۳۶۱.....	طراحی شهری.....	۳۴۳.....	مدل منطق فازی (Fuzzy Logic).....
۳۶۲.....	آرمان‌شهر ایرانی.....	۳۴۳.....	مدل‌های مکانیابی.....
		۳۴۳.....	مدل جمعیتی لجستیک.....
۳۶۴.....	بخش هشتم / مسائل شهر و شهرسازی	۳۴۴.....	مدل‌های تغییر کاربری زمین.....
۳۶۵.....	قسمت اول - برنامه‌ریزی در شهرسازی	۳۴۴.....	مدل جهانی سازمان ملل.....
۳۶۵.....	ایدئولوژی برنامه‌ریزی.....	۳۴۴.....	مدل اسکالوگرام گاتمن.....
۳۶۵.....	انواع برنامه‌ریزی.....	۳۴۴.....	مدل نابرابری منطقه‌ای.....
۳۶۵.....	برنامه‌ریزی تاکتیکی.....	۳۴۵.....	مدل خط مشی هاوارد.....
۳۶۵.....	برنامه‌ریزی عملیاتی.....	۳۴۵.....	مدل سیستم برنامه‌ریزی استراتژیک.....
۳۶۵.....	برنامه‌ریزی موجی غلتان (Rolling Wave Planning).....	۳۴۵.....	مدل جان لنگ (نیازهای انسانی).....
۳۶۶.....	برنامه‌ریزی استراتژیک.....	۳۴۵.....	مدل کانتر (مؤلفه‌های مکان).....
۳۶۷.....	برنامه‌ریزی خردمندانه.....	۳۴۵.....	مدل ماتریس شهر پایدار.....
۳۶۸.....	برنامه‌ریزی پراگماتیسم.....	۳۴۵.....	مدل تاکسونومی عددی.....
۳۶۸.....	برنامه‌ریزی شهری.....	۳۴۶.....	روش برنامه‌ریزی عددی صحیح صفر و یک.....
۳۶۸.....	برنامه‌ریزی مشارکتی.....	۳۴۶.....	خوشه‌بندی.....
۳۶۸.....	برنامه‌ریزی ساختاری- راهبردی.....	۳۴۶.....	مدل تاپسیس (TOPSIS).....
۳۶۹.....	برنامه‌ریزی جامع.....	۳۴۷.....	روش دسته‌بندی (Clustering).....
۳۶۹.....	کاستی‌های برنامه‌ریزی جامع.....	۳۴۷	قسمت دهم- شهر و شهرسازی ایران
۳۶۹.....	نقد برنامه‌ریزی‌های جامع.....	۳۴۷.....	تعریف شهر.....
۳۶۹.....	برنامه از نظر مدت اجرا.....	۳۴۷.....	تحول شهرنشینی در ایران.....
۳۷۰.....	برنامه‌های پنج‌ساله عمرانی شهر.....	۳۴۸.....	توزیع جغرافیایی جمعیت شهری.....
۳۷۰.....	جدول موازنه برنامه‌ریزی.....	۳۴۸.....	نظام سلسله مراتب شهری.....
۳۷۰.....	برنامه‌ریزی شهری در انگلستان.....	۳۴۸.....	تراکم شهرها.....
۳۷۰.....	سلسله مراتب برنامه‌ریزی فضایی در ایران.....	۳۴۹.....	نقش و عملکرد شهرها.....
۳۷۱.....	دوره‌های برنامه‌ریزی شهری ایران.....	۳۴۹.....	شهر صنعتی.....
۳۷۲.....	قسمت دوم - تکنیک‌های برنامه‌ریزی	۳۴۹.....	نقش بازرگانی.....
۳۷۲.....	تکنیک‌های برنامه‌ریزی.....	۳۵۰.....	شهر نظامی.....
۳۷۲.....	الگوی SWOT.....	۳۵۰.....	شهر فرهنگی.....
۳۷۳.....	تکنیک تجزیه و تحلیل PEST.....	۳۵۰.....	شهر توریستی- تفریحی.....
۳۷۳.....	تجزیه و تحلیل الگوی PATN.....	۳۵۱.....	شهر معدنی.....
۳۷۴.....	تکنیک مکان سنجی (place check).....	۳۵۱.....	شهر خوابگاهی.....
۳۷۴.....	کارت سفید یا گلوله برفی.....	۳۵۱.....	تعیین نقش شهرهای ایران.....
۳۷۵.....	روش شاخص مرکزیت.....	۳۵۱.....	روش اجرایی چانسی هاریس.....
۳۷۵.....	قسمت سوم - شهرهای جدید	۳۵۱.....	روش بوژوکارنیه و ژرژشاپو.....
۳۷۵.....	تعریف شهرهای جدید.....	۳۵۲.....	موقعیت استقرار شهرها.....
۳۷۵.....	برنامه‌ریزی شهرهای جدید.....	۳۵۲.....	توپوگرافی کوهستانی.....
۳۷۵.....	مکانیابی شهرهای جدید.....	۳۵۲.....	توپوگرافی پایکوهی.....
۳۷۶.....	انواع شهرهای جدید.....	۳۵۲.....	توپوگرافی واحه‌ای.....
۳۷۷.....	شهرهای شرکتی.....	۳۵۳.....	توپوگرافی جلگه‌ای و ساحلی.....
۳۷۷.....	دوره شهرهای جدید.....	۳۵۳.....	توزیع شهرهای ایران برحسب ارتفاع از سطح دریا.....
۳۷۷.....	فرآیند برنامه‌ریزی شهرهای جدید در ایران.....	۳۵۳.....	ساختار شهرها (اجزای اصلی شهرها).....
۳۷۸.....	سیاست شهرهای جدید.....	۳۵۴.....	مسکن شهری.....

۳۹۰	نظریه گرسنگی.....	۳۷۹	شهرک‌های صنعتی.....
۳۹۰	نظریه رشد متعادل.....	۳۸۰	قسمت چهارم - مسکن شهری.....
۳۹۰	نظریه‌های مکانیابی.....	۳۸۰	مسکن مناسب.....
۳۹۰	نظریه‌های بازسازی الگوی مراکز جمعیتی.....	۳۸۰	انواع مسکن.....
۳۹۱	نظریه توسعه بر پایه صادرات.....	۳۸۰	تقاضای بالقوه و تقاضای مؤثر.....
۳۹۱	روش ضریب مکانی یا LQ.....	۳۸۰	تعریف خانوار.....
۳۹۱	روش حداقل نیاز.....	۳۸۰	واحدهای مارچینال.....
۳۹۱	تجزیه و تحلیل داده‌ها و ستاده‌ها.....	۳۸۰	استاندارد مسکن.....
۳۹۱	روش تغییر سهم.....	۳۸۱	سرمایه‌گذاری در بخش مسکن.....
۳۹۱	روش پایه اقتصادی.....	۳۸۱	حوزه‌بندی.....
۳۹۲	روش تجزیه و تحلیل هزینه-منفعت.....	۳۸۱	تصرف اجباری.....
۳۹۲	طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی تولیدی.....	۳۸۱	برآورد زمین جهت تأمین مسکن.....
۳۹۲	ضریب جینی.....	۳۸۱	مسکن حاشیه‌نشین‌ها.....
۳۹۲	ضریب موران.....	۳۸۲	نحوه تعیین سطوح کاربری‌های مسکونی.....
۳۹۳	ضریب گری.....	۳۸۲	روش استفاده از سرانه مسکونی و تراکم خالص.....
۳۹۳	اقتصاد پایه و غیرپایه.....	۳۸۲	ماهیت پس‌ماندگی بخش مسکن.....
۳۹۳	توسعه بر مبنای دانش.....	۳۸۲	مشکلات طرح‌های مسکن مهر.....
۳۹۳	ماشین‌های فعالیت‌های اقتصادی.....	۳۸۳	قسمت پنجم - جمعیت شهری.....
۳۹۳	قسمت هفتم - کاربری‌های شهری.....	۳۸۳	جمعیت شهری جهان.....
۳۹۳	دسته‌بندی کاربری اراضی.....	۳۸۳	جمعیت آرمان شهر.....
۳۹۴	مکانیابی کاربری‌های شهری.....	۳۸۳	جمعیت و اقتصاد.....
۳۹۵	رنگ کاربری‌ها در نقشه‌های شهرسازی.....	۳۸۴	شهر بدون شهروند (ناایروبی).....
۳۹۵	سرانه کاربری‌های اراضی شهری.....	۳۸۴	روش‌های پیش‌بینی جمعیت.....
۳۹۸	نقشه‌های کاربری اراضی.....	۳۸۴	برآورد جمعیت.....
۳۹۸	محاسبه سطح مورد نیاز گورستان.....	۳۸۴	جمعیت گروه‌های خاص.....
۳۹۸	قسمت هشتم - تراکم‌های شهرسازی.....	۳۸۴	مهاجرت جمعیت.....
۳۹۸	اندازه و تراکم شهر.....	۳۸۴	بمب جمعیت.....
۳۹۹	قوانین و مقررات زونینگ.....	۳۸۵	رشد انفجاری شهرها.....
۳۹۹	تعاریف و مفاهیم تراکم.....	۳۸۵	قاعده رتبه-اندازه.....
۳۹۹	سطح زمین (Land Area).....	۳۸۶	جذب و اسکان جمعیت.....
۳۹۹	سطح اشغال ساختمان (Building Area).....	۳۸۶	مدل جریان‌های مهاجرتی.....
۳۹۹	سطح زیربنا (Floor Area).....	۳۸۶	ضریب کشش‌پذیری.....
۴۰۰	ضریب سطح زیربنا (یا تراکم ساختمانی) (FAR).....	۳۸۶	مدل ضریب آنتروپی.....
۴۰۰	فضای باز (OS).....	۳۸۶	شاخص تمرکز شهری.....
۴۰۰	فضای باز غیرسرویشده.....	۳۸۶	معیارهای شناخت شهر.....
۴۰۰	فضای باز سرویشده (COS).....	۳۸۶	هرم سنی جمعیت.....
۴۰۰	ضریب فضای باز (OSR).....	۳۸۶	نظریه رشد جمعیت مالتوس.....
۴۰۰	فضای باز مفید LS.....	۳۸۷	شاخص‌های مهاجرتی جمعیت.....
۴۰۰	ضریب فضای باز مفید (LSR).....	۳۸۸	مهاجرت‌های جمعیتی.....
۴۰۰	فضای تفریحی (RS).....	۳۸۸	قسمت ششم - اقتصاد شهری.....
۴۰۰	ضریب فضای تفریحی (RSR).....	۳۸۸	محدودیت‌های رشد.....
۴۰۰	فضای پارکینگ ساکنان (OCS).....	۳۸۸	تئوری اقتصاد پایه.....
۴۰۰	ضریب پارکینگ ساکنان (OCR).....	۳۸۸	نظریه مرحله توسعه یافتگی.....
۴۰۰	فضای پارکینگ کل (TCS).....	۳۸۹	نظریه رشد کلاسیک.....
۴۰۰	ضریب پارکینگ کل (TCR).....	۳۸۹	نظریه رشد ریکادو.....
۴۰۱	انواع تراکم.....	۳۸۹	نظریه دایره فقیر.....
۴۰۱	روش‌های کنترل تراکم.....	۳۸۹	نظریه رابرت سالو.....
۴۰۲	تراکم مسکونی.....	۳۸۹	نظریه مید.....
۴۰۲	منطقه‌بندی.....	۳۸۹	تولید ناخالص ملی.....
۴۰۲	منطقه‌بندی تراکمی.....	۳۸۹	نظریه‌های عرضه نیروی کار.....
۴۰۲	منطقه‌بندی ارتفاعی.....	۳۸۹	نظریه نوکلاسیک در انتخاب کار-استراحت.....
۴۰۳	منطقه‌بندی کاربری.....	۳۸۹	نظریه سرمایه انسانی.....
۴۰۳	رویکرد برنامه‌ای.....	۳۹۰	نظریه‌های تقاضای نیروی کار.....
۴۰۳	متغیرهای کنترل تراکم مطلوب.....	۳۹۰	نظریه عدم تعادل در بازار کار.....
۴۰۳	رابطه بین قیمت و تراکم.....	۳۹۰	نظریه گالسن و لین اشتاین.....

۴۲۸.....	شماره املاک ثبتی	۴۰۴.....	قسمت نهم - سرانه‌های شهری.....
۴۲۹.....	قسمت چهاردهم - پروانه ساختمانی.....	۴۰۴.....	تعریف سرانه.....
۴۲۹.....	اهداف صدور پروانه ساختمانی.....	۴۰۴.....	سرانه مسکونی.....
۴۲۹.....	ضوابط پروانه ساختمانی.....	۴۰۴.....	سرانه فضای سبز و تفریحی.....
۴۳۰.....	شناسنامه ساختمان.....	۴۰۴.....	سرانه حمل و نقل.....
۴۳۰.....	محتوای شناسنامه‌های ساختمانی.....	۴۰۵.....	سرانه صنعتی.....
۴۳۰.....	مرجع صدور پروانه‌های ساختمانی مجتمع‌های زیستی.....	۴۰۵.....	سرانه تجاری.....
۴۳۱.....	مراحل صدور پروانه ساختمانی.....	۴۰۵.....	سرانه آموزشی.....
۴۳۲.....	اعتبار پروانه‌های ساختمانی.....	۴۰۵.....	سرانه بهداشتی - درمان.....
۴۳۲.....	عدم خلاف و پایان کار ساختمان.....	۴۰۵.....	آستانه خدماتی کاربری‌ها.....
۴۳۲.....	بازدید مأمور فنی از ملک.....	۴۰۹.....	قسمت دهم - تقسیمات کالبدی.....
۴۳۲.....	تعیین ضوابط و مقررات حاکم بر ملک.....	۴۰۹.....	محلله.....
۴۳۲.....	استعلام از سازمان‌های ذیربط.....	۴۱۱.....	ناحیه.....
۴۳۳.....	قسمت پانزدهم - تخلفات ساختمانی.....	۴۱۴.....	منطقه.....
۴۳۳.....	تخلف ساختمانی.....	۴۱۵.....	قسمت یازدهم - آماده‌سازی زمین.....
۴۳۳.....	تخلفات مطابق ضوابط.....	۴۱۵.....	آماده‌سازی زمین.....
۴۳۳.....	تخلفات خارج از ضوابط.....	۴۱۶.....	سابقه طرح‌های آماده‌سازی.....
۴۳۳.....	مصادیق تخلفات ساختمانی.....	۴۱۶.....	ضرورت تهیه طرح‌های آماده‌سازی.....
۴۳۴.....	نحوه اطلاع از تخلفات ساختمانی.....	۴۱۶.....	مطالعات مکانیابی.....
۴۳۴.....	مراحل رسیدگی به تخلفات ساختمانی.....	۴۱۷.....	اهداف طرح‌های آماده‌سازی.....
۴۳۴.....	قسمت شانزدهم - بافت‌های شهری.....	۴۱۷.....	تهیه طرح‌های آماده‌سازی.....
۴۳۴.....	بافت شهری.....	۴۱۷.....	محتوای طرح‌های آماده‌سازی.....
۴۳۴.....	انواع بافت شهری.....	۴۱۸.....	شرح خدمات طرح آماده‌سازی اراضی.....
۴۳۵.....	بافت تاریخی (هسته اولیه شهر).....	۴۱۸.....	قسمت دوازدهم - تفکیک.....
۴۳۵.....	بافت کهن.....	۴۱۸.....	تعاریف و واژگان تفکیک.....
۴۳۵.....	بافت کهنه.....	۴۱۹.....	ضوابط و مقررات تفکیک.....
۴۳۵.....	بافت قدیمی.....	۴۱۹.....	پیشینه تفکیک اراضی.....
۴۳۵.....	بافت میانی.....	۴۲۰.....	تفکیک اراضی و کاربری‌ها.....
۴۳۵.....	بافت جدید.....	۴۲۰.....	الگوهای تفکیک.....
۴۳۵.....	بافت پیرامونی.....	۴۲۰.....	الگوی تفکیک سنتی و مرسوم.....
۴۳۵.....	بافت بیرونی.....	۴۲۰.....	الگوی تفکیک خوشه‌ای.....
۴۳۵.....	بافت اقماری (گسترش ناپیوسته شهر).....	۴۲۰.....	الگوی توسعه واحدهای برنامه‌ریزی شده.....
۴۳۶.....	بافت ناکارآمد.....	۴۲۰.....	معیار و تأسیسات عمومی تفکیک.....
۴۳۶.....	بافت فرسوده.....	۴۲۱.....	عوامل مؤثر در تفکیک اراضی.....
۴۳۶.....	انواع فرسودگی.....	۴۲۱.....	مراحل اداری تفکیک زمین.....
۴۳۶.....	تأثیرات افزایش تراکم در نواحی درونی شهرها.....	۴۲۱.....	آیین‌نامه منطقه‌بندی.....
۴۳۷.....	فشرده‌سازی بافت‌های شهری.....	۴۲۱.....	آیین‌نامه تفکیک اراضی.....
۴۳۷.....	شبکه شهری.....	۴۲۲.....	مرجع تأیید نقشه‌های تفکیک اراضی.....
۴۳۷.....	قسمت هفدهم - فضاهای شهری.....	۴۲۲.....	شرح خدمات تفکیک اراضی و حق‌الزحمه آن.....
۴۳۷.....	فضای شهری.....	۴۲۳.....	شرح خدمات تفکیک.....
۴۳۷.....	شکل فضائی شهرها.....	۴۲۴.....	قسمت سیزدهم - مسائل نقشه‌برداری و ثبتی.....
۴۳۷.....	شاخص فضائی شهرها.....	۴۲۴.....	نقشه‌برداری و تسطیح.....
۴۳۸.....	اندازه‌گیری کیفیت زندگی.....	۴۲۴.....	واحدهای طول.....
۴۳۸.....	ارزیابی کاربری‌ها.....	۴۲۵.....	واحدهای مساحت.....
۴۳۹.....	نمادها و نماها.....	۴۲۵.....	مساحی و تعیین مساحت.....
۴۳۹.....	نهیضت زیباسازی.....	۴۲۵.....	تعیین مساحت زمین از روی نقشه.....
۴۳۹.....	مبلمان شهری.....	۴۲۵.....	محاسبه مساحت و محیط بیضی.....
۴۳۹.....	شکل شهر.....	۴۲۶.....	انواع مقیاس و نحوه محاسبه.....
۴۴۰.....	محیط‌های پاس‌خده.....	۴۲۶.....	خطوط منحنی میزان.....
۴۴۰.....	شاخص فضاهای شهری.....	۴۲۷.....	مشخصات خطوط منحنی میزان.....
۴۴۱.....	تناسبات بصری.....	۴۲۷.....	رنگ‌های نقشه.....
۴۴۲.....	رنگ تعلق و خوانایی.....	۴۲۷.....	محاسبه شیب بین دو نقطه.....
۴۴۲.....	پشتیبانی دو جانبه.....	۴۲۷.....	نقشه‌های کاداستر (نقشه‌های ثبت املاک).....
۴۴۲.....	حریم‌های اجتماعی.....	۴۲۸.....	نقشه‌های شهری و شهرسازی.....
۴۴۳.....	خانه‌های تک خانواری مجزا.....	۴۲۸.....	تعاریف و مفاهیم ثبتی.....

۴۶۳.....	تصفیه خانه آب آشامیدنی.....	۴۴۳.....	عرصه‌های عمومی و خصوصی.....
۴۶۳.....	مخازن زمینی آب.....	۴۴۴.....	کیفیت محیطی.....
۴۶۴.....	شبکه‌های آبرسانی.....	۴۴۴.....	فضاهایی بینابین.....
۴۶۴.....	شبکه فاضلاب شهری.....	۴۴۴.....	ویژگی‌های میداین تشریفاتی.....
۴۶۵.....	الگوهای شبکه فاضلاب شهری.....	۴۴۵.....	قسمت هجدهم - امنیت در فضاهای شهری.....
۴۶۶.....	مقاطع فاضلاب‌روها.....	۴۴۵.....	ویژگی‌های فضای شهری.....
۴۶۶.....	لوله‌های فاضلاب شهری.....	۴۴۵.....	فضاهای ایمن.....
۴۶۷.....	قانون آب پاک.....	۴۴۵.....	فضاهای قابل دفاع.....
۴۶۷.....	روش‌های تصفیه فاضلاب شهری.....	۴۴۶.....	امنیت شهری.....
۴۶۷.....	شبکه‌های توزیع برق.....	۴۴۶.....	جرم و جنایت در فضاهای شهری.....
۴۶۸.....	حریم تأسیسات شهری.....	۴۴۷.....	فضاهای بی‌دفاع.....
۴۶۹.....	قسمت بیست و یکم - توسعه پایدار شهری.....	۴۴۷.....	پیش‌گیری از بزهکاری با طراحی محیطی.....
۴۶۹.....	توسعه (DEVELOPMENT).....	۴۴۸.....	مقابله با جرم در طراحی شهری.....
۴۷۰.....	جنبش پایداری.....	۴۴۹.....	تئوری‌های کاهش بزهکاری در فضاهای شهری.....
۴۷۰.....	اصول توسعه پایدار.....	۴۵۰.....	قسمت نوزدهم - مرمت و بهسازی.....
۴۷۰.....	تاریخچه توسعه پایدار.....	۴۵۰.....	پایه‌گذار مرمت شهری.....
۴۷۱.....	توسعه نابرابر.....	۴۵۱.....	فرسودگی.....
۴۷۱.....	راهبردهای توسعه شهر (C.D.S).....	۴۵۱.....	مرمت شهری (restoration).....
۴۷۱.....	فرآیند پایداری.....	۴۵۱.....	بهسازی (Rehabilitation) شامل:.....
۴۷۱.....	جوامع پایدار.....	۴۵۱.....	نوسازی (Renovation) شامل:.....
۴۷۲.....	اهداف توسعه هزاره.....	۴۵۱.....	بازسازی (Reconstruction) شامل:.....
۴۷۲.....	اصول پایدار ملبرن.....	۴۵۲.....	بهسازی (Rehabilitation).....
۴۷۲.....	ویژگی‌های شهر پایدار.....	۴۵۲.....	نوسازی (Renovation).....
۴۷۳.....	قسمت بیست و دوم - محیط زیست شهری.....	۴۵۲.....	بازسازی (Reconstruction).....
۴۷۳.....	تعریف محیط زیست.....	۴۵۲.....	مراجعه مداخله در بافت‌ها.....
۴۷۳.....	محیط انسان ساخت.....	۴۵۳.....	بهسازی و نوسازی شهری.....
۴۷۳.....	اکولوژی.....	۴۵۴.....	حفاظت آئینی.....
۴۷۳.....	چشم‌انداز.....	۴۵۴.....	علل رها شدن بافت قدیمی شهرها.....
۴۷۳.....	انواع بیوم.....	۴۵۴.....	سیاست‌های تحکیم شهری.....
۴۷۳.....	پوشش زمین.....	۴۵۴.....	بهسازی از راه اسکان جمعیت مرفه‌تر.....
۴۷۴.....	تشکیل سازمان حفاظت محیط زیست.....	۴۵۴.....	مدیریت نوسازی بافت‌های فرسوده.....
۴۷۴.....	مسائل زیست محیطی.....	۴۵۴.....	عوامل و زمینه‌های فرسودگی بافت‌ها.....
۴۷۴.....	توان محیط.....	۴۵۵.....	مرمت بافت تاریخی شهرها.....
۴۷۴.....	ارزیابی محیطی راهبردی (SEA).....	۴۵۵.....	نوسازی و بازسازی شهر بٹ.....
۴۷۴.....	اثرات شهرنشینی بر اکوسیستم‌ها.....	۴۵۵.....	نوسازی بافت‌های فرسوده شهری در آسیا.....
۴۷۴.....	بهسازی محیط زیست.....	۴۵۵.....	رویکرد نوسازی شهری از دهه ۱۹۵۰ تا ۲۰۰۰.....
۴۷۵.....	حق دادرسی برابر.....	۴۵۶.....	اهداف، راهبردها و سیاست‌های نوسازی.....
۴۷۵.....	ظرفیت برد اکوسیستم‌ها.....	۴۵۷.....	اهداف کلان نوسازی بافت‌های فرسوده شهری.....
۴۷۵.....	مبتکرترین شهر پایدار جهان.....	۴۵۷.....	نوسازی محله.....
۴۷۵.....	قسمت بیست و سوم - نرم‌افزارهای شهرسازی.....	۴۵۷.....	نوسازی شهری در پاریس.....
۴۷۵.....	Expert Choice.....	۴۵۷.....	مداخله در بافت‌های فرسوده تهران.....
۴۷۵.....	ESRI CityEngine.....	۴۵۸.....	قسمت بیستم - تأسیسات شهری.....
۴۷۵.....	Simcity.....	۴۵۸.....	تاریخ آبرسانی.....
۴۷۶.....	Autodesk Ecotect Analysis.....	۴۵۸.....	مؤلفه‌های سامانه آبرسانی.....
۴۷۶.....	قسمت بیست و چهارم - سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی (GIS).....	۴۵۸.....	منابع آب.....
۴۷۶.....	سیستم جغرافیایی.....	۴۵۹.....	چاه‌ها.....
۴۷۶.....	داده‌های مکانی.....	۴۵۹.....	قنات‌ها.....
۴۷۷.....	ساختار مدل‌های GIS.....	۴۶۰.....	انواع قنات‌ها.....
۴۷۷.....	توانایی‌های سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی.....	۴۶۱.....	اجزای قنات.....
۴۷۸.....	ARC GIS.....	۴۶۱.....	حوضه‌های آبریز.....
۴۷۸.....	GIS در برنامه‌ریزی شهری.....	۴۶۱.....	سابقه آبرسانی مدرن در ایران.....
۴۷۹.....	سیستم تعیین موقعیت جهانی (GPS).....	۴۶۱.....	هدر رفت آب.....
۴۷۹.....	سیستم‌های ملی، منطقه‌ای و جهانی.....	۴۶۲.....	تأسیسات آبرسانی.....
۴۷۹.....	قسمت بیست و پنجم - روابط ریاضی در شهرسازی.....	۴۶۲.....	مصارف آب شهری.....
۴۷۹.....	رابطه گروه نما.....	۴۶۳.....	میزان تقاضا و مصرف آب.....

۴۸۸.....	تعیین زاویه تابش آفتاب بر روی عرض‌های جغرافیایی.....	۴۷۹.....	میزان زاد و ولد.....
۴۸۹.....	تابع مدل هدنانیک.....	۴۷۹.....	میزان باروری نکاحی عمومی (MFR).....
۴۸۹.....	تقاضای حمل و نقل شهری.....	۴۷۹.....	نرخ باروری عمومی (GFR).....
۴۹۰.....	مطالعات توپوگرافی در تهیه طرح‌های شهری.....	۴۷۹.....	نرخ باروری خام (CBR).....
۴۹۰.....	نواحی بهبود کسب و کار.....	۴۷۹.....	نرخ مرگ و میر.....
۴۹۱.....	مدیریت تقاضای حمل و نقل.....	۴۸۰.....	نرخ بقا.....
۴۹۱.....	مزیت احداث شبکه راه آهن شهری.....	۴۸۰.....	ضریب بیکاری و فعالیت.....
۴۹۱.....	آلودگی دیداری سیستم‌های ریلی.....	۴۸۰.....	میزان شهرنشینی.....
۴۹۲.....	اهداف احداث مجتمع‌های ایستگاهی.....	۴۸۰.....	تابع تولیدی کاب داگلاس.....
۴۹۲.....	قوس‌های کلوتوئیدی.....	۴۸۰.....	رابطه مید.....
۴۹۳.....	میزان شیب طولی خیابان‌ها.....	۴۸۰.....	تولید ناخالص ملی.....
۴۹۴.....	ملک طلق.....	۴۸۰.....	تراکم جمعیتی.....
۴۹۴.....	کمربندی و نیم‌کمربندی.....	۴۸۱.....	تراکم کلی مسکونی.....
۴۹۴.....	مجتمع‌های خدماتی و رفاهی.....	۴۸۱.....	تراکم ناخالص مسکونی.....
۴۹۴.....	افزایش کارایی اقتصادی بر مبنای اصل «اقتصاد مقیاس».....	۴۸۱.....	تراکم خالص مسکونی.....
۴۹۴.....	انتخاب مسیر اقتصادی.....	۴۸۱.....	تراکم مسکونی.....
۴۹۴.....	آیین‌نامه مربوط به استفاده از اراضی، احداث بنا و تأسیسات در خارج از محدوده قانونی و حریم شهرها.....	۴۸۱.....	تراکم ساختمانی.....
۴۹۵.....	جهت وزش باد.....	۴۸۱.....	سرانه.....
۴۹۵.....	تفسیر ضریب مکانی.....	۴۸۱.....	تراکم خالص.....
۴۹۵.....	CDS یا راهبردهای توسعه.....	۴۸۱.....	شاخص مرکزیت کریستالر.....
۴۹۶.....	شورای عالی امور مناطق آزاد تجاری- صنعتی.....	۴۸۲.....	شدت جاذبه یک شهر.....
۴۹۶.....	مدل گرین- لاری.....	۴۸۲.....	بهره موقعیتی فون تون (سود).....
۴۹۶.....	نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵.....	۴۸۲.....	نقطه جدایی بین دو شهر.....
۴۹۸.....	آرایش سیستم روشنایی معابر.....	۴۸۲.....	مدل رشد خطی جمعیت.....
۴۹۸.....	چیدمان چراغ‌های روشنایی در معابر.....	۴۸۲.....	سنجش مرکزیت.....
۴۹۹.....	اصول و روش‌های طراحی شهری و فضاهای مسکونی.....	۴۸۲.....	شاخص مرکزیت پرستون.....
۴۹۹.....	طراحی شهری در ایران.....	۴۸۲.....	سنجش تراکم جمعیت نسبت به مرکز.....
۴۹۹.....	اصول سازمان دادن فضاهای شهری.....	۴۸۲.....	شاخص نابرابری ناحیه‌ای.....
۴۹۹.....	ایستایی و پویایی فضاهای محصور.....	۴۸۲.....	اشتغال در زیر بخش در مدل لوری.....
۴۹۹.....	مقیاس و تناسب.....	۴۸۲.....	روش نمایی دو مرحله لوژیستیکی (حالت انطباق یافته روش نمایی برای رشد).....
۵۰۰.....	فضاهای متباین.....	۴۸۳.....	روش تحلیل گرانشی (تئوری جاذبه بین دو مرکز).....
۵۰۰.....	قلمرو فضایی.....	۴۸۳.....	توان جذب مرکز i از مرکز j (پتانسیل جمعیتی یا پتانسیل جذب).....
۵۰۰.....	ترکیب (کمپوزیسیون).....	۴۸۳.....	رشد سالانه جمعیت.....
۵۰۰.....	آگاهی از فضا.....	۴۸۳.....	مدل رشد نمایی.....
۵۰۰.....	CPM یا روش مسیر بحرانی.....	۴۸۳.....	مدل تعدیل شده رشد نمایی.....
۵۰۰.....	تأثیرگذاری مطلوب فضای خیابانی.....	۴۸۳.....	آمار و نمونه‌گیری.....
۵۰۱.....	کلیات، مشخصات و شروط تحقق اهداف طرح مجموعه شهری تهران.....	۴۸۳.....	جامعه آماری.....
۵۰۲.....	سلسله مراتب شبکه دسترسی سواره.....	۴۸۳.....	نمونه آماری.....
۵۰۴.....	اشکال معرف هماهنگی و تضاد.....	۴۸۳.....	نمونه‌گیری.....
۵۰۴.....	تجانس (Conformity).....	۴۸۴.....	انواع نمونه‌گیری.....
۵۰۴.....	ضوابط خانه‌های کوئین.....	۴۸۴.....	روش‌های نمونه‌گیری.....
۵۰۵.....	گاه شمار مهم‌ترین وقایع شهر و شهرسازی در یک قرن اخیر.....	۴۸۵.....	ضریب همبستگی.....
۵۰۸.....	واژگان شهرسازی و برنامه‌ریزی شهری.....	۴۸۵.....	رگرسیون خطی.....
۵۳۱.....	منابع و مأخذ.....	۴۸۶.....	بخش نهم / اضافات و الحاقات تکمیلی.....
		۴۸۷.....	نخستین قانون شهرسازی.....
		۴۸۷.....	ضوابط و شاخص‌های بازیابی هویت شهرسازی و معماری اسلامی - ایرانی.....
		۴۸۷.....	تاب‌آوری شهری.....

بیانیه روز شهرسازی سال ۱۳۹۶ خورشیدی در ۱۴ محور با شعار شهرسازی، سلامت عمومی و اعتلای زندگی

دبیرخانه روز جهانی شهرسازی متشکل از نهادهای صنفی، حرفه‌ای و دانشگاهی لازم می‌داند از حضور پُر شور و گسترده حرفه‌مندان، مدیران شهری، اساتید و دانشجویان در بزرگداشت روز جهانی شهرسازی تشکر و قدردانی نماید. امید است که این بزرگداشت در نیل به اهداف اصلی خود یعنی شناساندن این حرفه به عموم شهروندان و تجلیل از بزرگان و پیشکسوتان و ارتقای آگاهی جامعه موفق باشد.

از آبان ماه سال گذشته تاکنون که شعار انتخابی «گفتگوی جهانی، برنامه‌ریزی محلی و شورای متخصص» توسط دبیرخانه اعلام شد، اقدامات و فعالیت‌هایی از ناحیه نهادهای عضو دبیرخانه صورت گرفت که شرح آن در سخنرانی افتتاحیه امروز به تفصیل بیان شده است.

برای سال ۱۳۹۶، دبیرخانه شعار «شهرسازی، سلامت عمومی، اعتلای زندگی» را برگزیده است که با پیگیری همه‌جانبه خواستار تحقق کامل آن به شرح زیر می‌باشد:

۱- جامعه شهرسازی اعتلای زندگی را در گرو تهیه و اجرای طرح‌های کارآمد شهری با تأکید بر سلامت عمومی و با هدف ایجاد شهرهای سالم می‌داند.

۲- جامعه شهرساز خواهان تلاش کلیه دستگاه‌های ذی‌مدخل جهت رفع آلودگی هوا، آب و خاک می‌باشد تا بیش از این شاهد آمارهای خارج از استاندارد و تبعات منفی آن نباشیم.

۳- جامعه شهرساز با توجه به سپری شدن حدود ۴۰ سال از تصویب اصل ۳۱ قانون اساسی با ذکر داشتن مسکن متناسب با نیاز که حق هر فرد و خانواده ایرانی می‌داند، دولت را موظف می‌داند با رعایت اولویت برای آنهایی که نیازمندتر هستند به خصوص روستائینان و کارگران زمینه اجرای این اصل را فراهم نماید.

۴- جامعه شهرساز خواهان آن است که طرح‌های مسکن اجتماعی که مطالعات آن خاتمه یافته است در اسرع وقت تأمین بودجه شده و به اجرا درآید، به امید آنکه آثار بدمسکنی و بی‌مسکنی از جامعه ما ریشه‌کن شود.

۵- جامعه شهرساز تأکید دارد که برای خاتمه دادن به شهر فروشی لازم است هر نوع دیدگاهی که این رویکرد را برای تأمین منابع مالی اداره شهر توجیه می‌کند برای همیشه کنار گذاشته شود و با مسببان آن شدیداً برخورد شود.

۶- جامعه شهرساز با توجه به نقش زمین در هزینه مسکن برای شهروندان، لازم می‌داند مبارزه با زمین‌خواری با جدیت تداوم یابد و سوداگری زمین که عامل اصلی نابسامانی مسکن است پایان پذیرد.

۷- جامعه شهرساز تأکید بر شهرسازی انسان محور با توجه ویژه به توسعه حمل و نقل عمومی، پیاده‌راه سازی و همچنین مناسب‌سازی فضاهای عمومی برای کلیه گروه‌های سنی و جنسی جامعه دارد.

۸- ایجاد زمینه لازم برای تحقق طرح‌های توسعه و عمران شهری به منظور جلوگیری از اقدامات سلیقه‌ای در فرآیند رشد و توسعه شهرها

۹- جامعه شهرساز معتقد است صیانت از منابع طبیعی می‌بایست به عنوان یک اصل مهم در نظام شهرسازی تلقی شده و در این راستا جلوگیری از تخریب باغات و فضای سبز در شهرها مجدانه در دستور کار قرار گیرد.

۱۰- جامعه شهرساز توجه به منابع اقتصادی در طرح‌های توسعه و عمران شهری در راستای اجرایی نمودن طرح‌ها و جلوگیری از رانت را امری مستمر تلقی می‌کند.

۱۱- جامعه شهرساز بر این باور است شفاف‌سازی اقدامات شهرسازی یکی از راه‌های دستیابی به حکمروایی خوب شهری است.

۱۲- جامعه شهرساز با توجه به لزوم بهره‌مندی از ظرفیت‌های اجتماعی- فرهنگی شهروندان در راستای دستیابی به شهرهای سالم، مطلوب و دلخواه و به منظور تأثیرگذاری شهروندان بر آینده شهرها از طریق مشارکت وسیع و حضور هرچه بیشتر در فرآیند تهیه طرح‌ها و پیگیری حقوق شهروندان، خواهان تشکیل «تالار گفتگو» در هر شهر می‌باشد.

۱۳- جامعه شهرساز معتقد است برای بالا بردن سَرزندگی در شهرها، اولویت بخشیدن به کیفیت به جای کمیت امری ضروری است تا بدین ترتیب شهروندان از آسایش، آرامش و امنیت بیشتری برخوردار شوند.

۱۴- جامعه شهرساز از زحمات کلیه مسئولین و متخصصین که با تلاش خود در راه اعتلای شهرها گام برمی‌دارند و با رعایت اخلاق حرفه‌ای و قانونمداری و برقراری عدل و انصاف انجام وظیفه می‌نمایند تشکر و قدردانی می‌نماید.

۱۷ آبان ماه ۱۳۹۶ خورشیدی

به نام خداوند زمین و زمان

خداوندگارِ عالم و آدم و خاتم را شاکر و سپاسگزاریم که سعادت مضاعف و توفیق روزافزون را همچون همیشه قرین راهمان کرده تا **ویرایش جدید**، یکی دیگر از کتاب‌های مربوط به جامعه مهندسان شهرساز کشور، با عنوان «شرح و درس آزمون‌های نظام مهندسی رشته شهرسازی» را به رشته تحریر در آورده و به زیور طبع آراسته‌سازیم تا پیش‌روی دیدگان تیز بین و نکته‌سنج مخاطبان عزیز و ارجمند قرار گیرد.

کتاب حاضر براساس آخرین ویرایش مباحث مقررات ملی ساختمان، و منابع اعلامی برای آزمون‌ها، به‌شیوه «آزمون محور و آسان‌ساز و جزء به جزء»، در ۹ بخش به شرح زیر تدوین گردیده‌است:

بخش اول / تعاریف و مفاهیم شهرسازی

بخش دوم / طرح‌های توسعه شهری

قسمت اول - انواع طرح‌های شهرسازی
قسمت سوم - طرح راهبردی ساختاری توسعه و عمران

بخش سوم / قوانین و مقررات

بخش چهارم / ضوابط و مقررات شهرسازی

بخش پنجم / مقررات ملی ساختمان

مبحث اول - تعاریف
مبحث چهارم - الزامات عمومی ساختمان
مبحث دوم - نظامات اداری
مبحث بیستم - علائم و تابلوها
مبحث بیست‌ویکم - پدافند غیرعامل

بخش ششم / مدیریت شهری

بخش هفتم / شهر و شهرنشینی و شهرسازی

قسمت اول - تمدن‌های شهری
قسمت دوم - شهر و شهرنشینی
قسمت سوم - شهر و آرمان‌شهر
قسمت چهارم - مکتب‌های شهرسازی
قسمت پنجم - سبک‌های شهرسازی در ایران
قسمت ششم - نظریه‌های شهر و شهرسازی
قسمت هفتم - کنگره‌ها و بیانیه‌های شهرسازی
قسمت هشتم - الگوهای شهرسازی
قسمت نهم - مدل‌های شهرسازی
قسمت دهم - شهر و شهرسازی ایران

بخش هشتم / مسائل شهر و شهرسازی

قسمت اول - برنامه‌ریزی در شهرسازی
قسمت دوم - تکنیک‌های برنامه‌ریزی
قسمت سوم - شهرهای جدید
قسمت چهارم - مسکن شهری
قسمت پنجم - جمعیت شهری
قسمت ششم - کاربری‌های شهری
قسمت هفتم - سرانه‌های شهری
قسمت هشتم - آماده‌سازی زمین
قسمت نهم - مسائل نقشه‌برداری و ثبتی
قسمت دهم - مخلفات ساختمانی
قسمت یازدهم - فضاهای شهری
قسمت دوازدهم - مرمت و بهسازی
قسمت سیزدهم - توسعه پایدار شهری
قسمت چهاردهم - پروانه ساختمانی
قسمت پانزدهم - بافت‌های شهری
قسمت شانزدهم - امنیت در فضاهای شهری
قسمت هجدهم - تأسیسات شهری
قسمت نوزدهم - محیط زیست شهری
قسمت بیستم - سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی
قسمت بیست‌ویکم - روابط ریاضی در شهرسازی
قسمت بیست‌و دوم - سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی
قسمت بیست‌و سوم - نرم‌افزارهای شهرسازی
قسمت بیست‌و چهارم - سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی
قسمت بیست‌و پنجم - روابط ریاضی در شهرسازی

بخش نهم / اضافات، الحاقات و اصلاحات

ششم آذر ماه یک‌هزار و چهارصد خورشیدی

بخش اول**تعاریف و مفاهیم شهرسازی**

تعاریف و مفاهیم شهرسازی و برنامه‌ریزی

احیا

- ♦ سازگار کردن یک بنای قدیمی با وضعیت و احتیاجات روز.
- ♦ تأمین امکان کاربری جدید و مطابق زمان در یک بنای قدیمی.
- ♦ احیا یا تجدید حیات بناها و بافت‌های شهری عبارت است از تقویت زندگی اجتماعی - اقتصادی ساکنان محله‌های مسکونی، همراه با مرمت و بهسازی کالبدی.

اراضی بایر شهری

- ♦ زمین‌هایی که سابقه عمران و احیا داشته و به تدریج به حالت موات برگشته اعم از آنکه صاحب مشخصی داشته و یا نداشته‌باشد.
- ♦ اراضی بایر شهری، به زمین‌هایی اطلاق می‌گردد که سابقه عمران و احیا داشته و به تدریج به حالت موات درآمده بدون در نظر گرفتن مالکیت آن.
- ♦ زمین‌هایی که مالک دارد ولی مستحقات ندارد. مالک آن را برای مدتی نامحدود و نامعلوم رها کرده‌است و در آن کار نمی‌کند.^۱
- ♦ زمین‌هایی که سابقه احیا دارد ولی به علت اعراض یا عدم بهره‌برداری بدون عذر موجه به مدت ۵ سال متوالی متروک مانده‌باشد.

اراضی دایر

- ♦ اراضی دایر شهری، به زمین‌هایی گفته می‌شود که آنها را آباد و احیا نموده‌اند و در حال حاضر اراضی دایر مشمول قانون زمین شهری فقط اراضی کشاورزی محصور و غیرمحصور می‌باشند.^۲
- ♦ زمین‌هایی که احیا شده و مستمراً مورد بهره‌برداری می‌باشند.
- ♦ اراضی آباد (غیر موات) را گویند و شامل زمین‌های آیش هم می‌شود.

اراضی متروکه

- ♦ اراضی متروکه، بر خلاف اراضی موات، سابقه مالکیت مسلم دارند و فعلاً در آن کشت و زرع و مستحقات دیده نمی‌شود و محرز است که مالک آن اعراض کرده‌است.^۳

اراضی مخروبه

- ♦ اراضی بایر بلا مالک که اعراض آنها احراز شده‌باشد و جزو اراضی مباحثه بوده و در حکم موات است.

اراضی مستحذث

- ♦ زمین‌هایی که در نتیجه پایین رفتن سطح آب یا هر نوع جریان آب در کرانه‌های دریا، دریاچه و جزیره، و یا در نتیجه پایین رفتن آب یا خشک شدن تالاب‌ها، ظاهر یا ایجاد می‌شوند.

اراضی مسکونی

- ♦ فضاهایی را که جهت سکونت منظور شوند اراضی مسکونی یا سکونت‌ی گویند. سرانه این اراضی در ایران حدود ۴۰ تا ۵۰ مترمربع است.

اراضی مفروزی

- ♦ در اصطلاحات ثبتی اراضی مملوک ده را گویند که در مالکیت خصوصی اشخاص بوده و این واژه در مقابل اراضی مشاعی ده استفاده می‌شود.

اراضی موات

- ♦ اراضی موات، به زمین‌هایی گفته می‌شود که سابقه عمران و احیا نداشته‌باشند.
- ♦ زمین‌های غیرآبادی که سابقه احیا و بهره‌برداری ندارد و به صورت طبیعی باقی مانده‌اند.

۱. بایر ممکن است مالک معلوم نداشته‌باشد ولی محرز است که سابقه مالکیت داشته‌است و اعراض مالک هم محرز نشده‌است.

۲. اراضی آباد و آیش در برابر بایر، اراضی موات و متروکه، زمین‌هایی که آباد و احیا شده‌اند.

۳. اراضی متروکه با زمین بایر دارای مالک و نیز با زمین آیش فرق دارد زیرا تنها مورد اعراض واقع شده‌اند.

ارسن

- ◊ مجموعه فضاها و عناصر تشکیل دهنده خانه^۱ و مجتمع شهری.
- ◊ مجموعه‌ای که کلیه نیازهای شهری را در خود دارد.

افراز

- ◊ تقسیم مال غیرمنقول مشاع بین شرکاء به نحوی که حصه هر کدام مشخص و معین باشد و از حالت اشاعه و شریک خارج گردد.
- ◊ تقسیم مال مشاع توسط ادارات ثبت یا دادگاه‌ها.^۲
- ◊ تقسیم مال منقول و یا غیرمنقول، خواه به تراضی باشد یا به حکم دادگاه.
- ◊ مجزا نمودن سهم هر یک از شرکای املاک مشاع.

اوقات فراغت

اوقات فراغت، مدت زمانی است که فرد از تمام تعهدات و تکالیف خانوادگی، اجتماعی و شغلی آزاد است و می‌خواهد به میل خویش آن را بگذراند.

ایوان

- ◊ تالار پذیرایی در ساختمان‌های باستانی پارسی.
- ◊ تالار وسیع طاق پوشی که یک طرف آن به حیاط باز است، در معماری پارسی، ساسانی و اسلامی متداول است.
- ◊ تالاری مسقف با طاق آهنگ، اتاق یک سو باز، فضای نیمه‌باز در حد فاصل فضاهای کاملاً داخلی و کاملاً خارجی در جبهه اصلی بنا، جای مسقفی که جلوی آن باز و مشرف به حیاط باشد. ابداع ایوان را به دوره اشکانی منسوب کرده‌اند.
- ◊ سکوبندی جلوی اتاق که از سه طرف محصور و با درگاهی فراخ و قوسداری رو به حیاط باز می‌شود.
- ◊ قسمتی از ساختمان که جلوی آن باز و بدون در و پنجره باشد.

آرم‌سازی ترافیک

برنامه‌های آرم‌سازی ترافیک معمولاً در سه جنبه کلی آموزش، اعمال قوانین و مهندسی انجام می‌شود. این برنامه‌ها اغلب در برگیرنده اقدامات انجام شده برای آموزش عمومی، افزایش اعمال قوانین در نواحی مشکل‌ساز و همچنین پیاده‌سازی برنامه‌های آرم‌سازی ترافیک هستند.

آستانه خدماتی و جمعیتی

به طور کلی در برنامه‌ریزی شهری و شهرسازی مفهوم آستانه خدماتی یا همان قاعده آستانه استقرار کالاها و خدمات در مراکز سکونتگاهی به قرار زیر است:

«برای شکل‌گیری هر واحد خدماتی باید یک حداقل جمعیتی وجود داشته باشد که شکل‌گیری آن واحد خدماتی از یک طرف به صرفه باشد و از طرف دیگر دسترسی مناسب شهروندان به آن فراهم شود و امکان تأمین نیاز شهروندان را برآورده سازد.»

آماده‌سازی زمین

آماده‌سازی زمین، مجموعه‌ای از فعالیت‌های هماهنگ و ضروری است که برای امکان بهره‌برداری از اراضی، جهت احداث واحدهای مسکونی و تأسیسات وابسته به آنها و رفع نیازمندی‌های عمومی صورت می‌گیرد و عمدتاً برحسب ضرورت، شامل تسطیح زمین، ایجاد شبکه‌های عبور و مرور، شبکه‌های آبرسانی، فاضلاب، برق، گاز و مخابرات می‌باشد.

باززنده‌سازی

در باززنده‌سازی یا احیای بافت‌های شهری، تجدید حیات اجتماعی به نسبت تجدید بنا، اهمیت دارد. باززنده‌سازی پیچیده‌ترین سیاست نوسازی است، زیرا تقویت و توانبخشی فعالیت‌ها و روابط اجتماعی امری پیچیده است و اصولاً از میان برداشتن عناصر مزاحم و محو عوامل مخرب در میان بافت‌های شهری، به دشواری انجام می‌پذیرد.^۳

۱. یک بررسی علمی نشان می‌دهد که ۷۶ درصد از عمر انسان در خانه و ۲۴ درصد به بیرون از خانه اختصاص دارد.

۲. برای انجام افراز باید جریان ثبت ملک مورد درخواست به اتمام رسیده‌باشد، لیکن نیازی نیست که در دفتر املاک نیز به ثبت رسیده‌باشد و یا سند مالکیت آن صادر شده‌باشد.

۳. نتایج حاصله از مشارکت شهروندان در باززنده‌سازی عبارتند از:

الف- تغییر نقش سازنده، در این زمینه مالک زمین یا ملک با به کارگیری سرمایه عمومی، اقدام به نوسازی یا بهسازی می‌کند تا جامعه نیز سود برده‌باشد.

- ◆ بازسازی، به معنی تخریب و از نو ساختن ابنیه یا بافت‌های شهری است که شامل محله‌های مخروبه، زاغه‌ها و محوطه‌های آلودگی درون یا حاشیه شهرها می‌شود.
- ◆ بازسازی، جانشین کردن نظام یافته عناصر جدید به جای عناصر قدیمی با هدف انطباق با شرایط جدید و ارضای نیازهای شهروندان است.

بازیافت زمین شهری

برای به دست آوردن زمین در درون بافت‌های شهری و ایجاد کاربری‌های تجاری یا مسکونی با کیفیت بهتر در آنها، یا برای احداث پارک و مراکز فرهنگی و اجتماعی جدید، بافت‌های مخروبه درون شهرها، نواحی صنعتی، کاراژها، ایستگاه‌های راه‌آهن و فرودگاه‌های قدیمی، شناسایی و تخریب می‌شوند و از نو ساخته می‌شوند، که اصطلاحاً به آن بازیافت زمین شهری گفته می‌شود.^۱

بالکن

- ◆ به فضایی گفته می‌شود که اغلب به صورت پیش‌آمدگی یا فرورفتگی در داخل ساختمان ساخته می‌شود. عملکرد بالکن بیشتر به منظور هواخوری، نشستن و گذران اوقات فراغت در نظر گرفته شده است.
- ◆ سطحی در طبقات بالائی ساختمان که از پیش‌زدگی سقف طبقه زیرین به وجود می‌آید، ایوان طبقات بالا.
- ◆ سکوی پیش آمده از ساختمان که گاهی از زیر تکیه‌گاه دارد و گاهی طره‌ای است و با نرده محصور می‌شود، فضایی برای نشستن در طبقات بالای همکف در تالارهای نمایش یا همایش.
- ◆ فضایی که در ساختمان به صورت پیش‌آمدگی در نظر گرفته شده و از سه طرف باز می‌باشد. پیش‌آمدگی ساختمان در طبقات، که حداقل از یک طرف به فضای باز محدود گردیده است.
- ◆ هرگاه ارتفاع سقفی به میزانی باشد که بتوان آن را به وسیله سقف دیگری به دو قسمت قابل استفاده تقسیم نمود فضای به وجود آمده بالکن نامیده می‌شود.
- ◆ سطحی است که از ۲ یا ۳ طرف به طور مستقیم در مجاورت هوای آزاد قرار گرفته است و زیر آن به وسیله فضای بسته‌ای اشتغال نگردیده‌باشد.

برزن

کوی، محله، کوچه و همچنین قسمتی از شهر و شهرداری که به امور یک محله رسیدگی می‌کند.

برنامه‌ریزی شهری

- ◆ برنامه‌ریزی شهری عبارت است از تأمین رفاه و آسایش شهرنشینان از طریق ایجاد محیطی بهتر، مساعدتر، سالم‌تر، آسان‌تر، مؤثرتر، و دلپذیرتر.
- ◆ برنامه‌ریزی شهری یک فعالیت زنده و پویا است و علت پویایی آن، این است که شهر مانند یک موجود زنده است و به مانند یک سیستم عمل می‌نماید که طیف وسیعی از فعالیت‌ها (تمام زندگی شهری)، عملکردهای شهری را پوشش می‌دهد.^۲

بلوک شهری

بلوک شهری، یک واحد ساخت و ساز شهری کوچک و یا قطعه‌بندی زمین که بین چند گذر محصور شده قرار دارد.

ب- تجهیز زمین‌های شهری، با مشارکت شهروندان از طریق عرضه کردن زمین معوض برای بناهای مخروبه و گسترش املاک عمومی، می‌توان زمین‌های شهری را تجهیز کرد.

ج- ایجاد تعاونی‌های نوسازی، تعاونی‌های نوسازی می‌توانند با تصاحب زمین‌های سهل‌الوصول به صورت تجمیع، ذخیره اراضی را برای تولید مسکن یا تسهیلات عمومی افزایش دهند.

د- ساماندهی زمین‌های معوض یا یکپارچه کردن و تجمیع بلوک‌های فرسوده، با بهره‌گیری از امکانات مشارکتی شهروندان.

۱. اجرای این طرح‌ها در نواحی صنعتی که مملو از کاربری‌های مزاحم هستند به نتایج بسیار موفق و مطلوب می‌انجامد و سلامت محیط و غنای فضاهای شهری را افزایش می‌دهد. لیکن در محله‌های مسکونی، به ویژه در بافت‌های کهن، نتایج اجتماعی و روانی خاصی را پدید می‌آورد که اصطلاحاً شهرسازی تعویضی خوانده می‌شود.
۲. برنامه‌ریزی شهری به دنبال مشکلات نشأت گرفته از انقلاب صنعتی مطرح گردید؛ هر چند پیشینه برنامه‌ریزی برای شهر به گذشته‌های بسیار دورتر و شکل‌گیری نخستین تمدن‌های بشری در هند، میان‌رودان و مصر بر می‌گردد. هدف برنامه‌ریزی شهری توسعه شهر و منطقه است. در ابتدا حل مشکلات صنعتی شدن - همچون کمبود مسکن و بهداشت محیط - در مداخلات کالبدی دیده می‌شد؛ اما از اواسط دهه ۱۹۶۰ میلادی و با بروز ناکارآمدی این‌گونه مداخلات، برنامه‌ریزی به سوی مسایل اقتصادی و اجتماعی روی آورد و مباحث عدالت و دموکراسی و جلب مشارکت مردم در فرآیند برنامه‌ریزی مطرح گشت. ابزارهای کالبدی برنامه‌ریزی شهری عبارتند از شبکه معابر، کاربری اراضی، تراکم، محدوده‌ها و حریم‌ها.

پنج

پنج، قاعده مثلث متساوی الاضلاعی که دو ضلع آن از دو گذر متقاطع تشکیل شده و طول آن توسط شهرداری مشخص می‌گردد.

پلاک ثبتی

- ◆ واژه پلاک ثبتی به مجموع شماره‌هایی گفته می‌شود که در تقسیمات ثبتی، قطعات اصلی، فرعی و مورد نظر را مشخص می‌نمایند.
- ◆ پلاک ثبتی عبارت است از یک ملک که دارای یک سند مالکیت شش‌دانگ بوده و به قطعات کوچکتر تفکیک نشده‌باشد.

پهنه ترددی

در آن سوی مرزهای شهری، مستقل از پهنه‌های حومه‌ای و در شهرهای اقماری، پهنه‌های سکونتی ویژه‌ای با توسعه پراکنده وجود دارند، که معمولاً ۳۰ تا ۶۰ دقیقه با اتومبیل از ناحیه تجاری مرکزی فاصله دارند. اینها پهنه‌های ترددی شهرک‌های مسکونی کم تراکمی محسوب می‌شوند که پایه اقتصادی مستقلی دارند و به شهر مرکزی وابسته نیستند.

تراس

مهتابی (تراس)؛ سطح روبازی از ساختمان، که بام بخش‌هایی از طبقه زیرین آن است.

تراکم

تراکم، عبارت است از نسبت تعداد جمعیت به میزان معینی از زمین که معمولاً در شهرها به هکتار بیان می‌شود.^۱

تراکم مسکونی

تراکم مسکونی معمولاً به دو نوع خالص و ناخالص تقسیم‌بندی می‌شود. گرچه بین برنامه‌ریزان شهری بر سر تعریف تراکم مسکونی خالص و ناخالص، اتفاق نظر وجود ندارد، ولی توصیف قابل قبول این است که منظور از تراکم مسکونی خالص، نسبت تعداد جمعیت به اراضی است که صرفاً به خاطر سکونت در نظر گرفته شده‌باشد و مقصود از تراکم مسکونی ناخالص، نسبت تعداد جمعیت به کل اراضی است که به استفاده واحدهای مسکونی و نیازمندی‌های وابسته به آن رسیده‌است.^۲

تضاد و دوگانگی

این خاصیت در حد افراطی خود به قضاوت و انتخاب این یا آن می‌انجامد که جهان و همه اجزاء آن را به دو حالت متضاد تقسیم می‌کند، نظیر: داخل/ خارج، خوب/ بد، ساده/ پیچیده، عمومی/ خصوصی و غیره.

گرچه در بسیاری از زمینه‌های جامعه خاصیت مذکور مردود شناخته می‌شود، اما در حد معمول آن دوگانگی پایه تفاوت و تغییر بوده و لازمه بقاء و پایداری مراکز زیست است.

اساس سلسله مراتب وضعیت، هم این و هم آن است که به طور متنوعی در کلیه زمینه‌های پیچیده و پویای طبیعی به کار رفته است.

تعادل

این خاصیت متعلق به کلیه نظام‌های پویا و اروگانیک محیط است که می‌خواهند پایدار بمانند. تعادل به مفهوم قرار گرفتن هر چیز در جای خود، به اندازه لازم و در زمان لازم است و اگر این حدود رعایت نشود، به ناپایداری محیط، از هم گستگی و نابودی منجر خواهد شد.

۱. یکی از اهداف اصلی برنامه‌ریزی شهری، رسیدن به وضعیتی است که انواع امکانات و فضاهای شهری به اندازه کافی و به نحوه مطلوب در دسترس شهروندان قرار گیرد و آنان با کمترین مشکل به انواع امکانات شهری دسترسی داشته‌باشند. حصول این امر، با ایجاد تعادل منطقی بین جمعیت و امکانات صورت می‌گیرد. تراکم بیش از حد جمعیت در بخشی از شهر این تعادل را از بین می‌برد. علاوه بر این ایجاد سر و صدا و نارسایی‌های روانی، گرانی قیمت زمین و اجاره خانه، بزهکاری و جنایت، امکان مخاطرات بهداشتی و مواردی از این قبیل از تبعات آن است. در مقابل، تراکم بسیار پایین نیز مشکلاتی از قبیل بالا رفتن هزینه خدمات‌رسانی در زمینه‌های شبکه معابر، تأسیسات زیربنایی (آب، برق، گاز و تلفن) و خدمات بهداشتی، درمانی و آموزشی می‌شود. بنابراین رسیدن به تراکم معقول، منطقی و نظارت بر آن در شهرها از اهمیت بالایی برخوردار است.

۲. تراکم ناخالص مسکونی در شهرهای ایران از طیف وسیعی برخوردار است، به طوری که کم تراکم‌ترین شهرهای ایران در میان شهرهای با جمعیت بالای ۲۵ هزار نفر، در مقابل پر تراکم‌ترین شهرهای ایران در میان شهرهای با جمعیت بالای ۲۵ هزار نفر می‌باشند. گرچه میان کم تراکم‌ترین و پر تراکم‌ترین شهر ایران فاصله زیادی وجود دارد اما تراکم در تعداد قابل توجهی از شهرهای ایران کمتر از ۱۰۰ نفر در هکتار می‌باشد و به متوسط تراکم ناخالص مسکونی در شهرهای بالای ۲۵ هزار نفر ایران (۵۴/۴ نفر در هکتار) نزدیک است. تراکم ناخالص مسکونی در ۸۷ درصد شهرهای ایران کمتر از ۱۰۰ نفر در هکتار می‌باشد که از این میان تراکم ۵۰ درصد شهرها کمتر از ۵۰ نفر در هکتار و ۳۷ درصد شهرها بین ۵۰ تا ۱۰۰ نفر در هکتار است. همچنین تراکم در شهرهای بزرگ بیشتر از تراکم در شهرهای کوچک و عمدتاً بین ۵۰ تا ۱۰۰ نفر در هکتار است.

تفریح

تفریح، عبارت است از هر گونه فعالیت یا عدم فعالیتی که با قصد قبلی و با میل و رغبت در اوقات فراغت انجام می‌گیرد.

تفکیک

- ◆ تفکیک، عبارت است از تقسیم قطعه زمینی به مشخصات ثبتي و دسترسی معین به دو یا چند قطعه کوچکتر، به طوری که هر کدام از اجزای تقسیم دارای هویت ثبتي و دسترسی جداگانه‌ای باشند.
- ◆ تفکیک در ساختمان بر حسب تقسیم آن به چندین واحد آپارتمانی یا در مجموعه‌های تجاری به چندین مغازه مفهوم می‌یابد. اهمیت تفکیک در شهرسازی، از این جهت است که میزان و ابعاد تفکیک تأثیر تعیین کننده‌ای در کالبد فضایی شهر داشته و از طرفی میزان و ابعاد تفکیک اراضی و آپارتمان‌ها نشانگر گرایش‌های بازار املاک و مستغلات شهری نیز می‌باشد.^۱

تمرکززدایی

واژه تمرکززدایی به معنی پخش کردن صنایع یا افراد، در محلی محدود است و پراکنده‌سازی به معنی پخش کردن آن در منطقه‌ای وسیع‌تر می‌باشد.^۲

توپوگرافی

- ◆ توپوگرافی، عبارت است از تهیه و نمایش شکل قطعات زمین و موقعیت عوارض آن نظیر کوه‌ها، دره‌ها، مراتع، ساختمان‌ها و غیره.^۳
- ◆ برداشت و نمایش شکل قطعات زمین و محاسبه مساحت آنها و تعیین شکل و موقعیت عوارض طبیعی و مصنوعی زمین می‌باشد.

توپولوژی

در حالی که واژه توپوگرافی مکان دقیق فیزیکی و شکل عوارض جغرافیایی را توصیف می‌نماید، واژه توپولوژی بیشتر با روابط منطقی میان این عوارض سر و کار دارد.

توسعه مادرشهر منطقه‌ای

توسعه مادرشهر منطقه‌ای و زیرمجموعه‌های آن بر این ایده استوار است که یک یا دو منطقه کلیدی نقش مهمی در سیاست توزیع جمعیت کشور ایفا می‌کنند. این راهبرد تمامی سلسله مراتب مراکز سکونتی این مناطق را در برمی‌گیرد.

توسعه میان‌افزار

توسعه میان‌افزار در زمین‌های بایر و یا دایر در محوطه‌های ساخته شده رخ می‌دهد. این گونه توسعه اشکال مختلفی دارند، که از آن جمله می‌توان به افزوده‌ای کوچک در صحن پشتی ساختمان مسکونی، توسعه تک قطعه‌ای، توسعه یا ساختمان‌سازی در ساختوسازهای موجود و یا توسعه چند قطعه‌ای در مراکز شهری اشاره کرد.^۴

چغازنبیل (دور - اونتاش)

چغازنبیل محوطه‌ای باستانی در ۳۰ کیلومتری جنوب شرقی شوش است و حدود ۱۰۰ هکتار وسعت دارد. نوشته‌های روی آجرهای این مجموعه نشان می‌دهند که این زیگورات را اونتاش - گال به خدای اینشوشیناک وقف کرده است.

۱. تبدیل و جداسازی یک قطعه زمین (یک ملک) به چند قطعه را تفکیک می‌گویند.

۲. برای اولین بار، تمرکززدایی و پراکنده‌سازی به عنوان خط‌مشی دولتی ظاهر شدند. گزارش بارلو فرض را بر این گذارد که مزیت‌های اقتصادی تمرکز صنایع، شامل مجاورت با بازار، کاهش هزینه‌های حمل و نقل، و موجود بودن نیروی کار به اندازه مناسب است و مضرات آن نیز شامل مالیات زیاد بر مناطق با ارزش، اتلاف وقت به دلیل ترافیک و کاهش بهره‌وری به دلیل خستگی ناشی از طی مسیرهای طولانی بین مسکن و محل کار می‌باشد.

۳. در نقشه‌های توپوگرافی، پستی‌ها و بلندی‌ها با رسم خطوط منحنی میزان یا به کمک هاشور، سایه زدن و یا نقشه‌های برجسته نشان داده می‌شوند.

۴. راهبردهای میان‌افزا دارای فواید متعددی است که عمده‌ترین آنها عبارتند از:

الف- حفظ فضاهای باز، زمین‌های کشاورزی و جنگل‌ها از طریق کاهش فشارهای توسعه در پهنه‌های سبز.

ب- ایجاد فرصت‌هایی برای باززنده‌سازی محله‌ها یا مراکز شهری.

پ- افزایش پایه مالیاتی برای حوزه‌های مشخص از طریق ایجاد ارزش در ملک یا احیای ارزش آن.

ت- تخصیص کاربری مناسب و کارآمد به اراضی متروک و بایر و دایر.

ث- بهبود و افزایش پایداری، از طریق استفاده مناسب از زیرساخت‌ها و تسهیلات موجود جامعه.

ج- حمایت از توسعه متراکم و افزایش تراکم.

چ- ایجاد اختلاط در کاربری‌ها.